TEKNİK GÜÇ

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN YAYIN ORGANIDIR

61 - 62
1 - 15 OCAK 1975

İSTANBUL ŞUBESİ TARAFINDAN 15 GÜNDE BİR YAYINLANIR.

BU SAYIDA

Sayın Fahri KORUTÜRK
Cumhurbaşkanı
ANKARA

Son günlerde iyice yoğunlaşan ve üniversite basıp yurtsever gençliğe saldırmaktan, kitap yağmalamağa; referandum hakkını savunan işçilerimize hücum edip tutuklamaktan, yayın bürolarını basmağa; ilerici dernekleri tarumar edip, kanuni mitingleri dağıtmaya varan faşizan baskı ve saldırıları nefretle kınar, demokratik hakların korunması ve sahip çıkılması konusunda bütün demokratik kuruluşlarla omuz omuza halkımızın içinde yerimizi alacağımızı bildiririz.

Saygılarımızla,

ŞUBE KONGRELERİMİZ YAPILDI...

İstanbul Şubemizin Yönetim Kuruluna Ertuğrul Tığlay, Hüseyin Doğan Adem Ercan, Yusuf Namoğlu, Yaşar Yılmaz, Uğur Dinçer ve Adnan Atacan Seçildiler...

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi XXI. Genel Kurul Toplantısı 18 Ocak 1975 günü saat 14.00'de İstanbul Galatasaray Lisesi Tevfik Fikret Salonunda saygı duruşunu takiben Şube Yönetim Kurulu Başkanı Ertuğrul Tığlay'ın açış konuşması ile başladı.

Açık oylama ile yapılan Genel Kurul Toplantısı Başkanlık Divanı seçiminde Başkanlığa Erol Ünal, Başkan yardımcılıklarına Murat Özgen, Ayfer ve Mustafa Altıneller, Yazmanlıklara Sadet Arıkan ve Saime Kalkay seçildiler.

Gündemin Üçüncü maddesi olan Günün konuşması T.M.M.O.B. Genel Başkanı Teoman Öztürk tarafından yapıldı.

Çeşitli kuruluşlarca Genel Kurul toplantısına gönderilmiş olan başarı ve kutlama mesajları okundu. Oy sayım Kurulu için yapılan açık oylamada Ali Demir, Şaban Özer, ve Nezihi Karahasan Oy Sayım Kuruluna seçildiler.

Yönetim Kurulu raporunun görüşülmesi ve dilekler bölümünde sırayla söz alan Rahmi Arel, Erdoğan Tuncer, Necmettin Akşahin, Kemal Oyman, Ahmet Çakmak, Süreyya Güneş, Erol Aydıncıoğlu Yönetim Kurulu'nun 10. Dönem çalışmasını eleştirdiler ve yeni seçilecek Yönetim Kurulunun eğilmesi gereken konularda önerilerde bulundular. Konuşmaların 5'er dakika olarak kısıtlanması hususunda verilen bir önergenin kabulünden sonra Hüseyin Aslan, Ahmet Çakmak, Tahsin Er, Ali Karagöz, ve Serdar Kuyucuoğlu Yönetim Kurulu'nun çalışması hakkındaki görüşlerini belirterek önerilerde bulundular. Yönetim Kurulu Başkanı Ertuğrul Tığlay eleştirilere cevap verdikten sonra toplantı gelenekleri uyarınca son söz Cengiz Tacaloğlu'na verildi.

Genel Kurul Başkanı tarafından toplantının 6 Maddesine geçilmeden önce Oda Genel Başkanı İlkay İzer'e söz verildi.

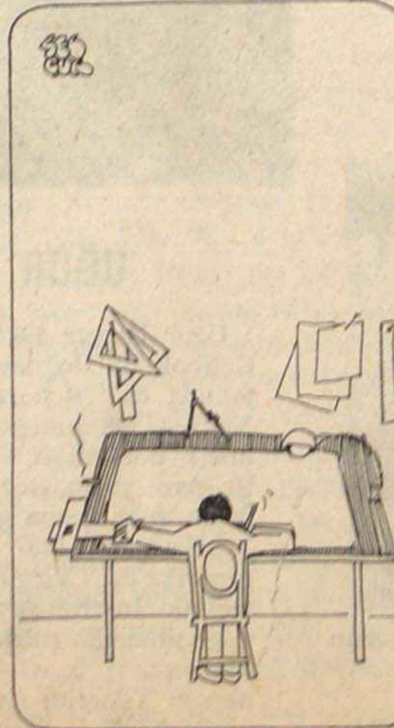
(Devamı 15. Sayfada)

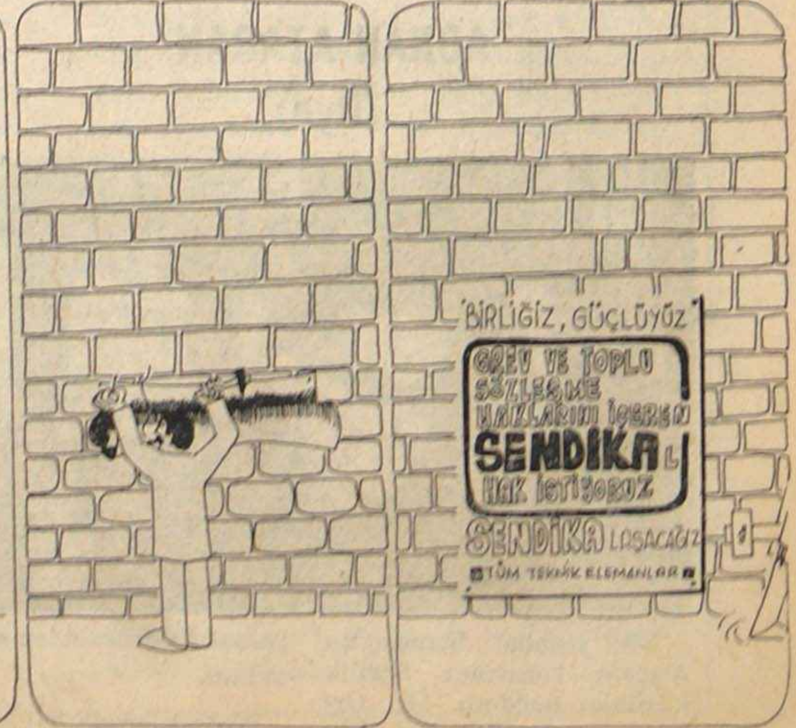
Karayollarında Maliyet Yükseliyor

Türkiye'de yapımı, onarımı ve bakımı devlete ait olan ve «devlet yolu» olarak anılan yolların toplamı 35 bin 5 kilometreye ulaşmıştır. Bunun 21 bin 265 kilometresini parke, beton asfalt ve bitümlü kaplama yollar oluşturmaktadır. Geri kalan 13 bin 740 kilometrelik yol ise gevşek satıhlı, toprak ve ham yollar olarak tanımlanmaktadır. DPT kaynaklarından alınan bilgilere göre karayolu taşımacılığında özellikle petrol fiyatları yüzünden sürekli bir maliyet artışı gözlenmektedir. Bu durumda karayolu taşımacılığının deniz ve demiryolu taşımacılığına kaydırılması gerektiğini savunan uzmanlar bu amaçla vergilendirmelere gidilmesine ve sübvansiyonların karayollarından diğer ulaştırma yollarına kaydırılmasını önermektedirler.

FAŞİZM LANETLENDİ

Sermaye ve onun partileri 14 Ekim'de yedikleri sert yumruğu unutamıyorlar. Onlar CİA ajanlarının saptadıkları strateji ve taktiklere uygun olarak, ortalığa komando denen faşist çeteleri sürüyorlar. İşçi sınıfımız ve onunla kader birliği etmiş tüm demokratik-ilerici güçler ise faşizme geçit verilmiyeceğini haykırıyorlar. Nitekim Amerikancı faşist çetelerin son kurbanı olan Kerim Yaman'ın cenaze töreninde bütün sosyalistler, ilerici, gerçek sosyal demokratlar tüm yurtseverler tek bir ses, tek bir yumruk oldular. İstanbul halkının da katıldığı merasimde 50 bini aşkın bir kalabalık hazır bulundu. Yeni 12 Mart'ları tezgâhlayan uluslararası tekelci sermaye ve onun yerli ortaklarının plânlarını «halkımız bozacaktır» denildi. Bütün teknik elemanlar, demokrat-ilerici örgütleriyle faşizme karşı duruyorlar. Bu uğurda işçi sınıfı yanında yer alıyorlar.

KONGRE YENİ YÖNETİCİLERİ SEÇTİ

YENİ DÖNEM YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİ TANITIYORUZ

ERTUĞRUL TIĞLAY (Başkan)

1945 yılında Iğdır'da doğan Ertuğrul Tığlay, 1972 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesini bitirmiştir. Eğitimine bir süre ara vermek zorunda kalmış ve 1972 yılında Yüksek İnşaat Mühendisi olmuştur. 16 Mayıs 1972 yılında Odaya kaydolan Ertuğrul Tığlay, Yönetim Kurulunda ikinci kez başkanlık görevi almıştır. Kurduğu proje bürosunda çalışmaktadır. Evlidir ve bir çocuğu vardır.

Geçtiğimiz ay yapılan Şube Kongrelerinin sonuçlarını elde edebildiğimiz ölçüde yayınlıyoruz.

★ **İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ**

Başkan: Gürcan BAŞER / Sekreter Üye: Sadettin UÇKUN / Muhasip Üye: Celâl YÜCEBAŞ / Üye: Enver GÜNDAY / Üye: Tahsin VERGİN / Üye: Hüseyin MUMCUOĞLU / Üye: Yusuf TURABİ

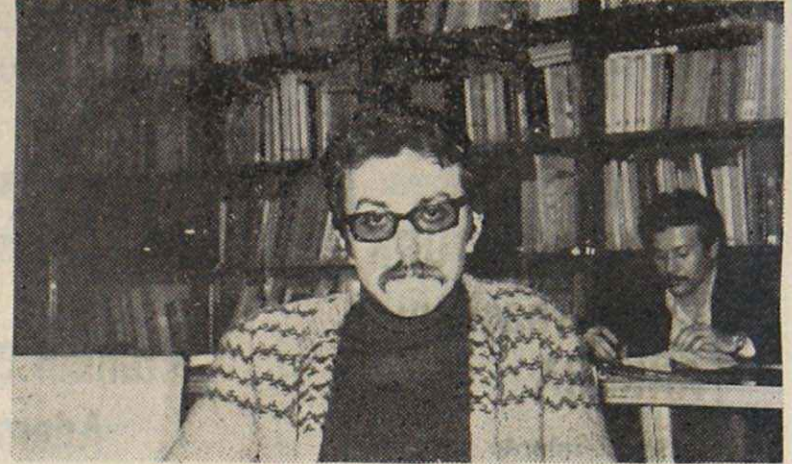
★ **İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI ELAZIĞ ŞUBESİ**

Başkan: Fikret MADRALI / Sekreter Üye: Nurullah ÖZBERK / Muhasip Üye: Mehmet BALTACI / Üye: Kürşad ÖZGER

★ **İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI KAYSERİ ŞUBESİ**

Başkan: Süleyman Sırrı YÜCEL / Sekreter Üye: Cemal OĞUZHAN / Muhasip Üye: Ömer HAZER / Üye: Şadan DOĞAN / Üye: Halit CAVREMOĞLU

ADEM ERCAN (Sayman Üye)

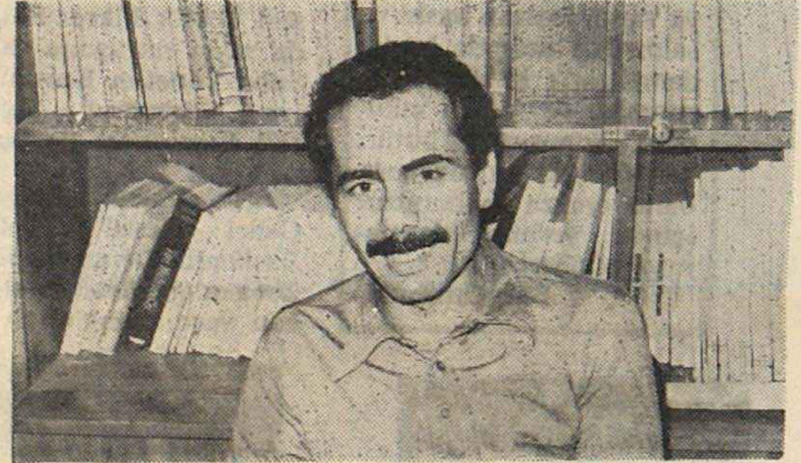
1948 de Ardeşen'de doğdu. İlk ve Ortaokulu Ardeşen'de, liseyi İstanbul'da Pertevniyal lisesini bitirdi. 1967 de İTÜ İnşaat Fakültesine girdi. 1973 döneminde Betonarme Kolundan mezun oldu. Halen TCK 1. Bölge Müdürlüğünde çalışmaktadır. Evli ve bir çocuğu vardır.

HÜSEYİN DOĞAN (Sekreter Üye)

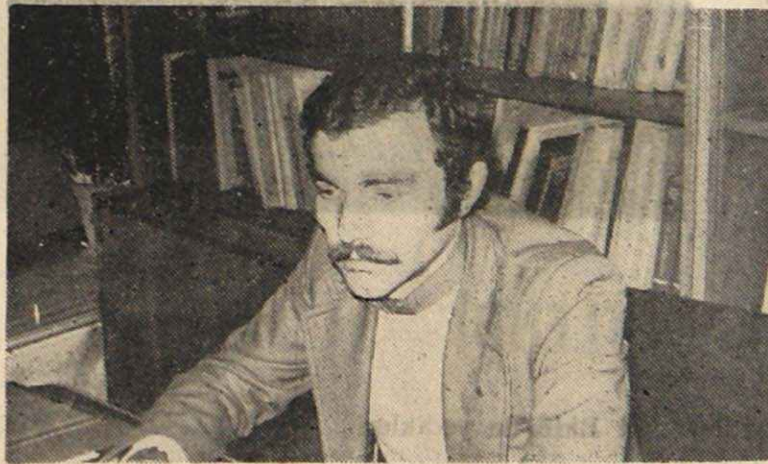

1948 yılında Malatya, Karabüyük köyünde doğdum. Aynı köy ilkokulunu bitirdim ve 1960 yılında Malatya Erk. Sanat Ens.' ün imtihanını kazandım. 1966 yılında Erkek Sanat Okulunun Makina Bölümünü bitirdim. Aynı yıl İ.D.M.M.A. İnşaat Bölümüne kaydoldum ve 1970 yılında Akademiyi bitirdim ve ilk olarak İller Bankası Genel Müdürlüğü Su ve Kanalizasyon Dairesi Reisliğinde çalışmaya başladım ve 1971 Eylülünde İst. Belediyesi Mecralar Müdürlüğünün açmış olduğu imtihana girdim ve İller Bankasından tâyinimi İstanbul Bel. Mecralar Müdürlüğüne naklettim.

M. Yaşar YILMAZ (Üye)

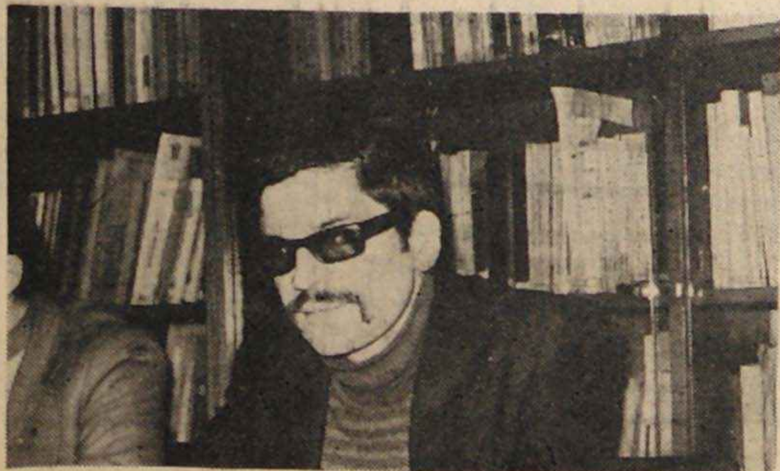
1945 yılında Adana'nın Tufanbeyli kazasının Bozgüney köyünde doğdum. İlk okulu köyde, Orta okulu Adana İstiklâl Orta okulunda, liseyi Adana Erkek Lisesinde okudum. 1965 de İTÜ İnşaat Fak. girdim. 1969 da İTÜ nş. Fak. Öğrenci Cem. Bşk. lığını yaptım. 12 Mart Döneminden sonra iki yıl okuldan ayrılmak zorunda kaldım ve 1974 Eylülünde İTÜ. İnş. Fak. tesini bitirdim. Evliyim. Çocuğum yok.

YUSUF NAMOĞLU (Üye)

1946 yılında Çayelinde doğan Yusuf Namoğlu Kılıçali ilkokulunu, Gaziosmanpaşa ortaokulunu, Maçka Sanat Ens. tahlisini İstanbul'da tamamlayıp 971 Şubat döneminde Işık Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Okulu İnşaat Bölümünden mezun olmuştur. 12-10-971 yılında Odaya kaydolan Yusuf Namoğlu 1 Nisan 972 de askere gitmiş. 1973 Ekim'de dönmüştür. Bekârdır. Serbest çalışmaktadır.

ADNAN ATACAN (Üye)

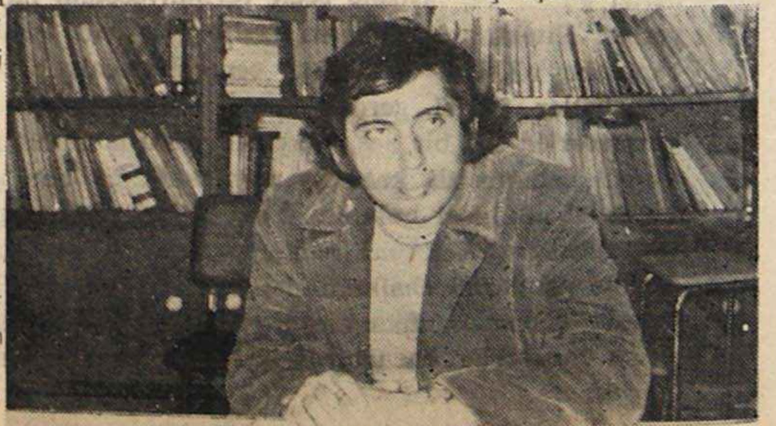

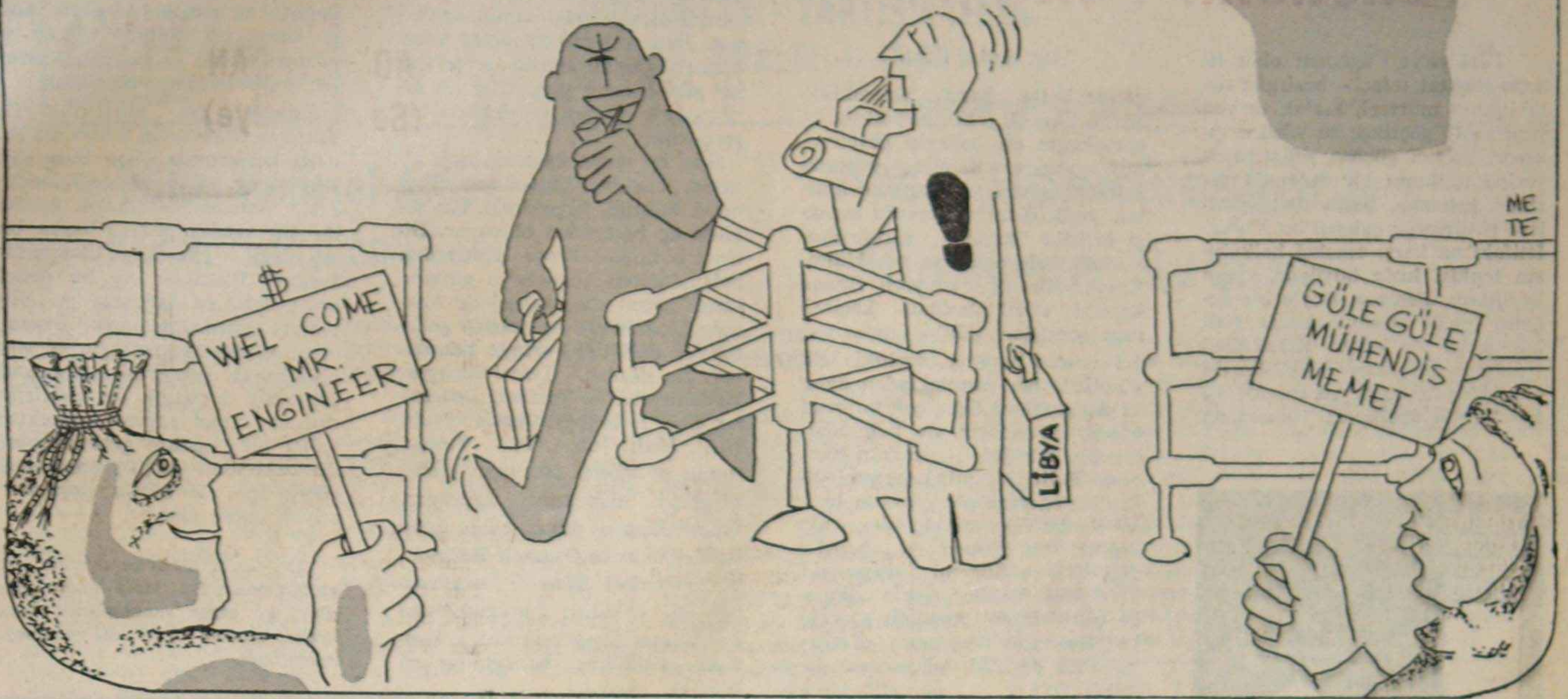
1950 yılında Samsun'un Alaçam kazasının Sarılık köyünde doğdum. İlk, Orta ve ise tahsilimi Bafra'da tamamladım. 1974'de İ.T.Ü. İnşaat Fakültesinden mezun oldum.

Proje işleriyle ilgilenmekte. Bekâr.

UĞUR DİNÇER (Üye)

Uğur Dinçer 1944 yılında Gelibolu'da doğmuş, 196[illegible] yılında da Robert Kolej Yüksek Okulunun Mühendislik bölümünü bitirmiştir. Aynı yıl master yapmak üzere yurt dışına gitmiş ve 11 Haziran 1967 yılında Amerika'da Virginia Polytechnic Institute'den yüksek mühendis ruhsatnamesi almıştır. Geçen dönem Yönetim Kurulund muhasip üye olarak görev alan Dinçer bekârdır.

Libya, İran ve Milli Savaş Sanayii Üzerine...

Ahmet DOĞAN

Libya Başbakanı sayın Callud'un ülkemizi ziyareti ve yapılan bazı anlaşmalar üzerine, bazı basın organlarında yeni bir «umut» kampanyası açıldığını görüyoruz. Almanya için, Turizm için yürütülen kampanyaların bir benzeri bu. Libya bize kapılarını açmıştır. 600000 insanımızı iş ve ekmek olanakları beklemektedir. Az gelişmişlikten kurtuluşun yolu açılmıştır adeta. Kamu oyuna öylesine bir umut-uyut politikası ile sunulmaktadır ki, gideceklerin sayısının yanı sıra, alınacak ücretler bile listeler halinde ilân edilmektedir.

Libya heyetinin gelişi ile ikinci bir kampanyanın da başladığı gözden kaçmamıştır. Bu İran kampanyasıdır. Aralarında Amerika ve Nato dostluğu ile tanınmış kişilerin de bulunduğu bir grup; uzak Libya ile uğraştığımız sırada yakın komşumuz İran'ı unutuyoruz demeye başlamışlardır. Bunlara göre: Bize yardım elini uzatabilecek bir «dost devlet» yanı başımızda durmakta ve yedi düvelin yatırımcıları üstümüzden geçerek oraya akmaktadırlar. Gözümüzü açmalı fırsatı kaçırmamalıyız (!)

Bu arada henüz Milli gazoz sanayiini bile kuramamış olan özel sektörümüz, birden «Milli Savaş Sanayii» kurmaktan söz etmeye başladı. Düne kadar «Milli Savaş Sanayii» sözünü edenlere, en hafifinden aşırı solcu yaftası yapıştırılırken Özel sektörümüzün «Milli Savaş Sanayii» istemesi, yeni bir eglişimi ve yeni umut»ları simgelyior. Ama özel sektörümüzün «umut»ları iki milyona yaklaşan işsizlerimize sunulan «umut»lar gibi değil. Çok daha gerçekçi. Bir yanda Hava, Deniz ve Kara Kuvvetleri Vakıflarında biriken sermaye, öte yanda Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin hazır pazarları duruyor. Devletin kendisine hem sermaye hem pazar bulmasına alışkın olan özel sektörümüzün bu çabası, şaşırtıcı değil. Belki yakında, MKE silâh fabrikalarının, özel sektöre devredilmesi bile istenecektir.

Orta Doğu'da ABD'nin müdahale tehditleri arttığı, İranın hızla büyük bir silahlı güç olmaya yöneldiği dikkate alınırsa; Libya İran tartışmalarının ,özel sektörün savaş sanayii kurma isteklerinin çok daha derin anlamlar taşıdığı anlaşılacaktır. Amacımız dış politika alanında spekülasyonlar yapmak değil. Ancak umut ve silah tacirlerinin bu son eylemleri bazı gerçekleri tekrar belirtmememizi gerekli kılmıştır.

UmUut tacirleri 600.000 emekçiyi Libya'ya yerleştirmiş ve maaşlarının «gösterge» ve «katsayıları»nı dahi ilân etmişlerdir. Oysa, böyle bir olanak olsa bile 600.000 kişinin çalışacağı şantiyeleri kurmak yıllar alacaktır. Libya'da düz işçiye ayda 3000 TL. verileceği söylenmektedir. Yemek, barınma vs. gözönüne alınırsa ayda 5000 TL. ortalama bir değer olarak alınabilir. Buna göre 600.000 işçiye yılda 36 milyar lira ödenecektir. Yapılacak işler makinalı inşaat olacağına göre işçilik payı % 20 olarak hesaplanırsa bir yıllık iş hacmi 180 milyar liradır. Türkiye'nin bütçesi gözönüne alınırsa ne denli bol keseden atıldığı ortaya çıkacaktır. Kaldı ki bu yatırım henüz altyapı tesislerini kurmamış bir ülkede yapılacaktır ve bu ülkenin nüfusu 2 milyondan biraz fazladır. Bu durumda, umut tacirlerine «Atma Recep Din Kardaşıyız» demek gerek ama, paranın dini imanı yok ki!

Bildirildiğine göre Türkiye Libyaya altyapı tesisleri kurmaya gitmektedir. Alt yapı tesisleri makinalı inşaat işidir. Türkiye yapı makinalarının % 90-95 ini ithal etmektedir. Çok büyük umutlarla gidlien Libya'da yapılacak inşaatlarda ellerden alınan makinalar kullanılacaktır. ABD'den Avrupa'dan makina alıp, Libyaya satacağız. Umutlar gerçekleşse bile ancak aracı olcaağız anlamına gelmektedir bu. İşçilerimizin durumu Almanya'dakilerden pek farklı olmayacaktır. Oysa yıllar boyu, dışardan ithal edilen yapı makinaları sanayiini kurmuş olsaydık hem bugün Libya konusundaki durumumuz çok farklı olacaktı, hem de, sözü edilmeye başlanan Milli Savaş Sanayiimiz için önemli bir destek elde olacaktı.

Bütün bunlarla dışa açılmayalım, Libya'ya gitmeyelim demek istemiyoruz. Gidelim açılalım ama halkı uyutmayalım. Ne yaptığımızı bilelim ve halka bildirelim.

TEKNİK HİZMET İTHALİ VE İHRACI

Libya'da alt yapı tesisleri yapacağız. Yani Yol-Su-Kanalizasyon-Baraj-Hava alanı vs. Bunları Türk uzmanları yapacak, Türk uzmanları projelendirecek. Yoksa biz yapmış olmayız tam anlamıyla. Akla hemen şu soru geliyor; Libyada biz yapıyoruz, iyi hoş ama niye Türkiye'de biz yapamıyoruz bu işleri. ş Libya'da olunca daha mı ustalaşacak uzmanlarımız? Daha mı kolay Libya'daki tesisleri projelendirmek? En azından kendi kendimizle çelişkiye düşmemek için, Libya'lı dostlara ayıp olmaması için, bundan böyle hiç bir alt yapı projesinin yabancılara verilmemesi gerekir.

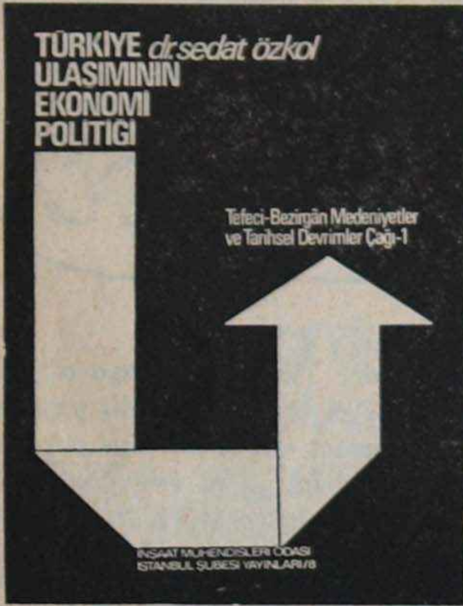
Aynı şeyleri «Milli Savaş Sanayii» için de söylemek mümkün. Belki de «Milli Cephe» den ilham alarak Millileşen Özel Sektörcülerimiz bundan böyle illi uzmanlara yaptırmalıdırlar işlerini.

Milli teknki gücümüze güvendiklerini belirtmelidirler. Ortaklıklarını, holdinglerini millileştirmelidirler. Yoksa kimse inanmaz sözlerine. Ya da inanır ve millileştiriverir hepsini gerçekten.

Türkiye Ulaşımının Ekonomi Politiği

Dr. Sedat Özkol

Türkiye'ye egemen olan finans kapital tefeci - bezirgân ortaklığının mürteci, asalak ve yoz yapısı gün geçtikçe su yüzüne çıkıyor, üretici güçleri geliştirmek yerine toplumu bir anlamda yerinde tutmaya, hatta daha gerilere götürmeğe çalışan bu Küfür-İttifakı'na karşı emekçi halkımızın tepkisi hızla büyüyor, yeni boyutlara ulaşıyor. Böyle bir gelişim içinde şimdiye kadar gizli kalmış ya da kasıtlı olarak gizli tutulmuş gerçekler de «Bilim»in ışığı altında açığa çıkarılıyor ve kitlelere mal ediliyor; ülkemizin

her kesimine ve kesitine damgasını vurmuş «Gerilik»in, uluslararası ve yerli finans kapital ortaklığı tarafından sürdürülen tahakküm ve sömürünün kaçınılmaz sonucu olduğu giderek bütün emekçilerin, bütün yurtseverlerin bilincine yansıyor.

Elbetteki böyle bir gelişim içersinde, yurtseverlerin yönetimtiminde bulunan meslek odalarına ve odamıza büyük görevler düşüyor. Türkiye'de emekçi kitlelerin demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinin demokratik örgütlerden kaçınılmaz bir şekilde yeni talepleri, yeni istekleri olacak. Bir kere daha, genel demokrasi mücadelesi, dar meslek sorunlarının önünde geçiyor, güncelleşiyor, gündeme giriyor. İşte özellikle böyle bir oluşuma parelel olarak, şimdiye kadar gizli kalmış ya da tutulmuş gerçekleri halkımıza açıklamak görevi de yeniden önem kazanıyor.

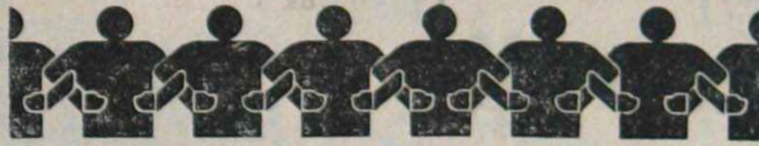
«Türkiye Ulaşımının Ekonomi Politiği» yukarıda sözkonusu edilen talep ve gereksinmelerin bir bölümüne cevap verebilmek üzere hazırlanmış bir çalışma niteliğini taşıyor. Bugün ülke ekonomisinin ve bütün sektörlerin yapılarında göze çarpan gerilik ve bozukluğun «Ulaşım Sistemi»nde de geçerli olmaması elbetteki düşünülemez. Özellikle Türkiye'nin önve Avrupa daha sonra Amerikan Emparyalizminin sömürü ağına düştükten sonra, daha da belirginleşen bu bozukuk ve gerilik, günümüzde inkâr edilmeyecek boyut ve nitelikler kazanmış bulunuyor. Dış dünya ile halâ sürekli bir bağlantısı olmayan, dağ ve orman köylerinin yanında, özellikle büyük şehirlerde bir «özel» araba saltanatının açıkça ve hatta kasıtlı bir şekilde sürdürülmesi, bu bozukluk ve çarpıklığın en belirgin göstergeleri arasında. Sefaletin yanında saltanat, sermayeye tanınan mutlak özgürlüklerin yanında emekçi kitleler üzerinde sürdürülen korkunç bir baskı ve tahakküm. Emperyalizmin ve yerli finans kapital tahakkümünün kaçınılmaz sonuçları bütün bunlar.

Bununla beraber, özellikle günümüzde her zamankinden daha az duygusal ve daha çok bilimsel olmak zorundayız. Bu bakımdan örneğin Türkiye Ulaşımı'nın Ekonomi Politiği yapılırken, yani ülkemize egemen olan üretim biçimi ile bu üretimi biçiminin, hiç değilse son duruşmada, belirlediği Ulaşım Sistemi arasındaki diyalektik ilişkiler tespit edilmeğe çalışılırken, Anadolu toprakları üzerinde Ulaşımın «Tarih» boyunca ne gibi değişimlere uğradığını da ortaya koymak gerekiyor. Asya ve Avrupa arasında bir «Köprü» gibi uzanan ve çeşitli tefeci-bezirgân medeniyetlere «beşiklik» etmiş bulunan Anadolu ulaşımının tarihsel gelişimi, en genel hatlarıyla tespit edildiği takdirde, elbetteki bugünkü ulaşım sisteminin analizi çok daha anlamlı sonuçlar verebilecek. Çünkü bütün gerçeklikler gibi Ulaşım gerçekliği de tarih içinde gelişen ve değişen bir gerçeklik.

İşte, bu temel ilkelerin ışığı altında, Türkiye Ulaşımının Ekonomi Politiği, kaçınılmaz bir şekilde üç bölümden oluşuyor. Birinci bölümde, Proto Hititlerden Selçukluların Anadolu'ya girişine kadar geçen süre içerisinde Anadolu Ulaşımı'nın ne şekilde geliştiği ve değiştiği ortaya konuluyor. Bu dönem, Tefeci-Bezirgân Medeniyetler ve Tarihsel Devrimler Çağı I, başlığı altında, Proto Hitit, Hitit, İonya, Pers, Yunan, Roma ve Bizans Bezirgân Medeniyetleri dönemini kapsıyor. Araştırmanın ikinci bölümünde ise Selçuklu ve Osmanlı Bezirgân Medeniyetleri Dönemi incelenecek ve Osmanlı İmparatorluğu ile Avrupa Emperyalizmi arasındaki ilişkilerin belirginleşmesi ile birlikte, yani Tanzimat Fermanı ve Kırım Savaşı ile de araştırmanın üçüncü bölümüne geçilecek. Bu son bölümse 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren günümüze kadar geçen sürede Türkiye Ulaşımında ortaya çıkan değişim ve gelişmeleri gözler önüne seren bir bölüm olacak ve «Emperyalizm ve Sosyal Devrimler Çağı» başlığını taşıyacak.

Elbetteki bu araştırma ile Türkiye Ulaşımının Ekonomi Politiği konusunda «Son Söz» söylenilmiyor. Bir ön değerlendirme, soruna sistematik açıdan bir ilk yaklaşımdan başka bir şey değil, «Türkiye Ulaşımının konomi Politiği» ve bu neden dolayısıyla da tartışma ve eleştirilere bütünüyle açık. Önemli olan, «Bilim» in ışığında ve yine «Bilim» in ilkelerini kullanarak yapılacak tartışma ve eleştirilerin, bu temel soruna gerçekten kalıcı bir çözüm getirebilmesi. Bu bakımdan araştırmanın «müellefi» için de bütün eleştiriler, büyük önem taşıyor.

Dr. Sedat Özkol'un Odamız için yaptığı araştırma kitap haline getirilmiş ve satışa sunulmuştur. Üyelerimiz Odadan % 20 indirimle sağlayabilirler.

Örgütlenmenin Neresindeyiz?

M. Yaşar Yılmaz

Geçenlerde, Yan Ödemelerin kesilmesi ve Sendikalaşma konusundaki bir toplantıda, üye arkadaşlarımızdan biri önemli bir gerçeği belirtti: «Biz her şeyden korkuyoruz. Müdüre çıkmaktan, şefe derdimizi anlatmaktan, hatta gazete okumaktan korkar olduk» diyen mühendis arkadaşımız acı gerçeği dile getirdi. Bu arkadaşlarımızın giderek kendi işyerlerindeki arkadaşlarından bile korktuklarını hatta kendi kendilerinden bile korktuklarını okuyucunun izni olursa ekleyivrelim.

Korkunun sebebi nedir? Sorusu bizi düşündürmelidir. Hem de herkes hiçbir eksiğini kendi kendinden saklamıyarak dürüstçe düşünmelidir. Ve eksik yanlarını kabul etmeli, sorunun köküne inmelidir. O zaman mühendislerin sınıf karakterinin önümüze çıktığını görüveriyoruz. O sınıf karakteri ki, bir kısım arkadaşların ilgisizliği yüzünden örgütlenmeyi, hak almayı ve böylece korku duymadan daha haysiyetli, daha insanca yaşama için mücadele olanaklarını şimdilik yavaşlatmış görünüyor. Yani sınıf karakteri örgütsüzlüğü, örgütsüzlük korkuyu doğurmaktadır. Arkadaşlar bu durumda giderek vurdumduymazlık kazanıyor ve bütün dünyada ve bizde denendiği gibi bu kitlenin etkin olmalarını sağlamak mümkün olmuyor. «Bana değmeyen bin yaşasın» diyerek küçük dünyasına çekilenler iyi bilmelidir ki bu yapılarıyla kendi meslek sorunlarına ve yurt sorunlarının geleceğine atılan her düğüme yardımcı olmaktadırlar. Çalıştığı iş yerinden evine, kahveye veya lokale gitmenin dışında eylemi olmayan, gittikçe korkaklaşan böylece de daha bireyci, daha sıkıntılı olan bu arkadaşların «küçük bir ev, bir küçük araba» umudunun dışında hayatın kendisiyle de ilgilenmeleri gerekmektedir. «Hayatın kendisi» derken neyi kastediyoruz? Hayatın kendisi dururken, yürürken yatarken her an içinde bulunduğumuz çelişkileri ve çözümü için mücadeleyi kastediyoruz. Örnek verirsek, yan ödemeler nasıl hayatımızın bir parçası ise «karaelliler» in her gün adam vurmaları, Viranşehir Katliamı gibi olaylar hepimizin sorunlarından ayrı düşünülemiyecek şekilde hayatımızın bir parçasıdır.

Dünyadaki enflasyondan, yurtta yansımasından etkilendiğimize ve hayat şartlarından şikâyet ettiğimize göre, hayatın her alanındaki huzursuzlukları da hissetmeliyiz. Biliyorum, az da olsa bazıları, içinden «bana ne ülke ve dünya sorunlarından» diyecektir. Sınıf karakterinin getirdiği miskinliği hep biliyoruz. Ve onların deneylerden hiç ders almadığını da biliyoruz. Nitekim bugüne kadar ülkemizdeki ve dünyadaki acı deneylerden bir kül tablası ya da bir masa, sandalye ne derece deney kazanmıştır? Hiç! Maalesef «bana ne'ciler» de aynı şekilde deney sahibidirler. Bir gün kara deve kapılarına çökünceye kadar kara el kendini veya yakınlarına uzanıncaya kadar sanki ülke güllük gülistanlıkmış gibi davranacaklardır.

Her arkadaş kendi kendine karşı samimi olmalıdır. Ne derece kendi öz sorunlarının bilincindedir? Kendi sorunlarının ülke sorunlarından ayrılmadığının bilincindedir. Eğer bir arkadaş işsizse veya az ücret alıyorsa, sendikasızlıktan şikâyet ediyorsa, bu sorunların yurt ve dünya sorunlarıyla bağının iyi değerlendirmeli, en azından demokrası mücadelesinde pasiflikten kurtulmalıdır. Bu uğurda yeni demokrasi mücadelesinin bir parçası olan sendikalaşma hakkımız için mücadeleye katılmalı, Odaları ve diğer örgütleri zorlamalıdır.

Demokrasi uğrundaki mücadelenin boyutu yoktur. Her yerde her zaman verilen bir mücadeledir. Aksi halde bir mühendisin sandalyeden farkı kalmaz. Çünkü o bir eşya olarak antidemokratik olaylara şahit oluyor ve ilgisiz, dünenine bakan biri gibi susuyor.

Yan ödemeler, sendikalaşmak, «Her şantiyeye bir mühendis» gibi isteklerimizin olması için mücadele edelim. Korkusuz, insanca yaşayan bir mühendis olmak için kabiliyetlerimizi köreltmeyen bir düzen için kardeşçe dostça uğraşalım.

KONUT KURULTAYI
16-20 Aralık 1974
DSİ toplantı salonu ANKARA
TMMOB
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Şehir Planlama Mühendis ve Mimarları Odası

KURULTAY GÜNLÜĞÜ

(BİLDİRİLER - TARTIŞMALAR)
17. ARALIK — 1974

(Geçen Sayıdan Devam)

KONUT KURULTAYI
16-20 Aralık 1974
DSİ toplantı salonu ANKARA
TMMOB
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Şehir Planlama Mühendis ve Mimarları Odası

Bütün Kentsel Arazi Kamulaştırılmalı ! . . .

Haldun ÖZEN
(Harita ve Kadastro Mühendisi, K.T.Ü. Öğretim Üyesi)

Haldun Özen, Türkiye'de toprak mülkiyeti sisteminin temel dayanağı Anayasa olmakla birlikte, yürürlükte olan sistem ile Anayasa ilkeleri arasından sistem içi çelişkiler bulunduğunu bildirmişti. «Mülkiyet hakkı Anayasamızda sınırsız bir hak olarak tanınmamış, kişi yararı ile toplum yararının karşılaştığı alanlarda toplum yararı ilke olarak daima üstün tutulmuştur» diyen Özen, buna karşılık Türk Hukukunun Anayasa ile uygun bir görünüm içinde olmadığını, özel mülkiyetin sağladığı yetki ve hakların, kentsel arazi ve arsa sahibi olan kişilerin kentsel arsaya ihtiyacı olan kişiler üzerinde bir çeşit egemenlik kurmasına yol açtığını söylemiştir.

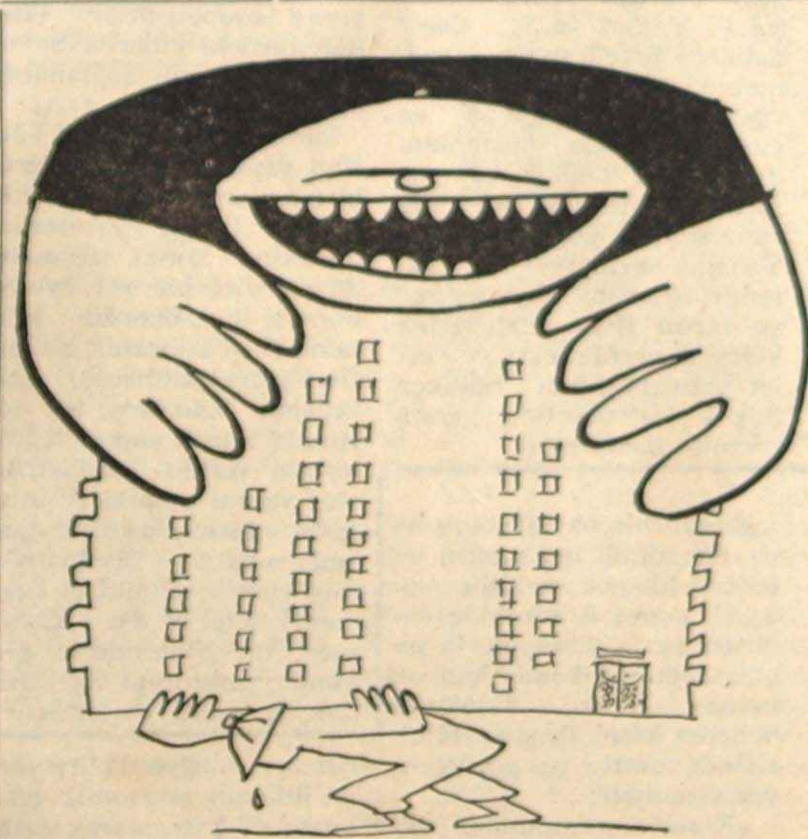
Özen, konuşmasında, kentsel arazide ve arsalarda özel mülkiyetin varlığının şu sonuçları doğurduğunu öne sürmüştür:

— İmar plânlama ve uygulama kararları kentsel arazi ve arsa mülkiyetini elinde tutan güçlü kişilerin yararına oluşmaktadır.

— Arsa spekülâsyonu yoluyla, arsa ihtiyacı olanların tasarrufları güçlü kişilere geçmektedir.

— Kentsel arazi ve arsalar üzerinde oluşmuş ve oluşacak bütün imar hakları, toplum yararına ve kamu yararına aykırı da olsa mal sahibinin denetimindedir.

Konuşmasında daha sonra, ülkemizde aşırı nüfus yığılmasının görüldüğü büyük kentlerde yeni konutların yapılabileceği arsalara gereksinmeyi arttırdığını hatırlatan Özen, kamu kurumlarının bu aşırı talebi karşılamaya yetecek kadar arsayı kullanıma açamadıklarını, bu nedenle özel kişilerin parselleme yapıp, arsaları kendileri kullanıma açarak spekülâtif kazançlar edindiklerini belirtmiştir. «Kamu ve toplum yararı ilkeleri kentsel arazi ve arsalardaki özel mülkiyetin diğer kişilerin olanaklarını ve ihtiyaçlarını sömürme aracı olarak kullanmasını, emek ve para harcamadan spekülâtif kazanç elde edilmesini önlemeyi gerektirir» diyen Özen, kentsel arazi ve arsalardaki spekülâsyonun tamamen ortadan kaldırılması için bütün kentsel arazinin ve arsaların üstündeki yapılarla ya da onlardan bağımsız olarak kamulaştırılmasını önermiştir.

SADİ DİNÇÇAĞ

Arsa Spekülasyonu Mülkîyete Bağlıdır.

Çiğdem BERDİ (Mimar)
Tolga EROGAN (Mimar)

Kentlerin gelişmesini ve konut yerleşimlerini denetim altına almak için tutarlı bir toprak politikası izlenmesi gerektiğini belirten ortak bildirilerinde Tolga Erogan ve Çiğdem Berdi; bu denetimi sağlamanın ver gi, kira, inşaat denetimi, millileştirme gibi çeşitli araçları bulunduğunu ancak kamulaştırmanın doğrudan mal sahipliği üzerinde bir denetim sağladığı için daha etkin bir tedbir olduğunu söylemişlerdir.

Bugün kapitalist batı ülkelerinde devlete kent topraklan üzerinde kamulaştırma yapabilme konusunda daha geniş yetkiler veren yasalar çıkarılmakta olduğu, oysa Türkiye'de konunun bir 'dokunulmazlığı' bulunduğu, kamulaştırmanın «kişisel hakların devlet tarafından gasbedilmesi» olarak nitelendirildiği anlatılan bildiride, özetle şu görüşlere yer verilmiştir:

«Türkiye'de kamulaştırma konusundaki tedbirlerin amacına ulaşmamasının başlıca nedeni, bu tedbirlerin endüstrileşmiş kapitalist batı ülkelerinden alınmış olmasıdır. Bu tedbirler radikal tedbirler olmadıkça soruna sürekli ve temel çözümler getiremeyecektir. Sürekli çözümü ise Doğu Avrupa'daki örneklerde bulmak mümkündür. Bu sosyalist ülkelerden alınabilecek en önemli ders, kent topraklarında özel mülkiyetin kaldırılmasıyla konut sorununu büyük ölçüde biçimlendiren arsa spekülâsyonunun ilk ve son defaya mahsus olmak üzere bitirildiğidir.»

«Türkiye'de kamulaştırma hakkının ne kadar doğal olduğu, 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar Osmanlı İmparatorluğunda toprağın mülkiyetinin devlette, kullanma hakkının vatandaşta olmasından ve ancak bu tarihten sonra batı etkisinin artmasıyla dirlik düzenin yerini özel mülkiyete devretmesinden anlaşılabilir. Daha sonra çeşitli tapu işlemleri ile önceleri kamu malı olan arazi bireylere geçmiştir. Cumhuriyetin başında batıdan alınan medeni hukuk ve ilgili yasalarla özel mülkiyet daha da kuvvetlendirilmiştir.»

SOSYALİST TOPLUMLARDA KONUT SORUNU TOPLUMSAL YARARLAR İÇİN ELE ALINIYOR

Egemen Güçler Kamu Arsalarını Yağmalıyor

Haldun ÖZEN
(Harita ve Kadastro Mühendisi, K.T.Ü. Öğretim Üyesi)

Çiğdem Berdi ve Tolga Erogan'ın «Kent Topraklarının Kamulaştırılması» konusundaki ortak bildirileri üzerinde konuşan Özen, bildiride bazı açıklamaların yeteri ağırlıkta verilmediğini, özellikle Türkiye'deki uygulamanın kritik noktalarına yeterince değinilmediğini öne sürmüştür.

Özel mülkiyetin sömürüye yol açtığı zamanlarda hukuk kurallarının güvencesi altında tutulmasının, böylece halkın konut gereksinmesinin «tapu alma» özlemine dönüşütülerek bir anlamda kurulu düzenin korunmasına çalışılmasının kurulu düzenin bütün sakıncalarıyla yaşaması ve güçlenmesinden başka bir anlam taşımayacağını belirten Özen, konuşmasında özetle şu görüşlere yer vermiştir:

«Türkiye'nin bugünkü düzeni içinde, kamu arsalarını elinde tutan ve denetleyen kurumlar egemen güçlerin baskısı altındadır. Hatta kimisi egemen güçlerle bütünleşmektedir. Temel politika olarak kamu arsalarının mülkiyetini elde tutarak spekülasyonu önlemek, kent planlama kararlarını etkinlikle uygulamak değil, tersine, kamunun edindiği arsaları güçlü kişilere ucuz fiyatla en kısa zamanda satmak geçerliğini sürdürmektedir.

«Kıyılardaki arsa yağması, kentsel ve tarımsal alandaki kamu topraklarının zilyetlik hükümleriyle kişilere tapulanması, sonra kamu gereksindiğinde bunların yüksek fiyat ödenerek kamulaştırılması, Türkiye'de egemen olan toprak mülkiyeti sisteminin bir sonucudur.

«Çözüm akçalı kaynaklarla, hukuksal tedbirlerle bulunabilecek kadar sade değildir, siyasaldır. Geniş halk topluluklarının bilinçli oylarına dayalı demokratik bir halk iktidarı gerçekleşmedikçe, kent topraklarının kamuya maledilmesi konusundaki kamu ve toplum yararına çabalar kısa sürede yozlaşabilecektir. Kamulaştırma işlemleri kamunun akçalı kaynaklarının egemen güçlere aktarılmasına yarayacak bir araç olmakta devam edecek, bu yolla geniş halk topluluklarının zararına olan kısır döngü daha da güçlenerek sürecektir.»

Yılmaz İNKAYA
(Mimar)

Türkiye'de konut konusunda bugüne kadar yapılan uygulamaların büyük bir sorumsuzluk içinde yürütülegeldiğini belirten İnkaya, bu yanlış ve sorumsuz politikanın bugünkü koşullar altında da önlenebileceğini söylemiştir. İnkaya, nüfusun büyük bir kısmının çok sıkışık, sağlığa zararlı ve her türlü altyapı hizmetlerinden ve sosyal kuruluşlardan yoksun bir barınma ve yaşama çerçevesi içine itildiğini açıkladıktan sonra özetle aşağıdaki bilgileri vermiştir:

«Kentsel yerleşmelerdeki nüfusun yüzde 19,4'ünün yaşadığı ve konut stokunun yüzde 19,2'sini oluşturan bri odalı konutlarda oda başına 4 kişi düşerken, nüfusun yüzde 19,1'inin yaşadığı ve

Devamı sayfa 6

KONUT KURULTAYI

16-20 Aralık 1974
DSI toplantı salonu ANKARA

TMMOB
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Şehir Planlama Mühendis ve Mimarları Odası

KURULTAY GÜNLÜĞÜ

(Tebliğ Özetleri)

19. ARALIK — 1974

Konut Üretiminde Teknoloji

Aktan OKAN
(TUBİTAK Yapı Araştırma Enstitüsü Araştırma Uzmanı)

Okan, gecekonduların artışıyla sergilenen konut ihtiyacının toplum yararına çözümlere ulaşamadığını söylemiş ve «Toplam inşaat yatırımları içinde önemli bir yer tutan konut yatırımları, dar gelirli nüfusun barınak ihtiyacını karşılama yerine, lüks konut yapımına kaymaktadır» demiştir.

Sosyal plânlama içeriğinde yapılan yatırımların büyük çoğunluğunun inşaat yatırımları olduğunu belirten Okan, ufak bir oranda konut da dahil olmak üzere bu yatırımların hemen hemen tümünün devlet eliyle yapıldığına dikkat çekmiş ve bina üretimiyle ilişkili olarak devlet sektöründe toplu bir yaklaşım olmadığını söylemiştir. Okan, buna rağmen sorunun toplum yararına çözümüne devletin büyük katkısı olması gerektiğini öne sürmüş ve «Toplum yararına üretim tüketici isteğine göre değil, ülke çıkarlarına dönük olarak düzenlenme durumundadır» demiştir.

Büyük ihtiyaçların kıt kaynaklarla karşılanma durumunda olan ülkemizde, konut ihtiyacımızın da kıt kaynaklarla karşılanması zorunluluğuna değinen Okan, önemli olanın inşaat sistemlerinin ülke koşullarına dönük olarak etüd edilmesi ve yerel koşul ve olanaklara uygun olarak seçilmesi olduğunu söylemiştir.

Okan, sosyal güvenlik ve spekülâsyon aracı haline dönüşen konutlar için, teknolojik gelişimin yozlaşmasının doğal olduğunu bildirmiş ve şöyle demiştir:

«Konutları 'barınak aracı' durumuna dönüştürecek politik kararlar alınmadığı sürece konut üretiminde toplum yararına dönük teknolojik bir evrim beklemek gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Gün geçtikçe ve özellikle son zamanlarda, büyük bir hızla sanayileşme sürecine giren bina yapımı, konut üretimine yansıyarak büyük gelişim göstermiş ve ülkemizdeki üretimi de etkilemeye başlamıştır.

Sosyalist Toplumlarda Konut Sorunu

Baş tarafı beşinçi sayfada konut stokunun yüzde 18,2' sini oluşturan 4—8 ve daha fazla odalı konutlarda oda başına 0,7 kişi düşmektedri. Nüfusun yüzde 57,8'i ise 1 ve 2 odalı konutlarda oda başına 3 kişi düşecek şekilde çok sıkışık barınma koşullarında yaşamaktadır. Köy konutlarının durumu ise kent konutlarıyla kıyaslanmayacak kadar kötüdür. Köy konutları oda sayısına göre sınıflandırıldığında, 1 odalı 795,764 konut biriminde 5,5 milyona yakın nüfus barınmakta ve oda başına 7 kişiden fazla düşmektedir. 8 milyon kişinin yaşadığı 2 odalı konutlarda oda başına 3 kişi düşmektedir.»

Konut yatırımlarına ya da harcamalarına ayrılan oranın ülkelerin gelir düzeyleriyle ilgisine dikkat çeken İnkaya, Türkiye'de kentlerde üretilen konut birimi sayısı 619 bin iken, ABD'de her yıl 1,5 milyon, S.S.C.B.nde ise 2,5 milyon konut üretildiğini bildirmiştir.

Konuşmasında kapitalist ve sosyalist ülkelerdeki uygulamalara da değinen İnkaya, kapitalist toplumlarda devlet müdahalesi hangi düzeyde olursa olsun, konut sorununun çözümünün genellikle piyasa mekanizmasına bırakıldığını söylemiştir. «Böylece konut yatırımları ve konut piyasası milli gelirden en yüksek payı alan grupların beğenisi için oluşacaktır» diyen İnkaya, kapitalist toplumlarda devletin bu çelişkileri azaltma yönünde sosyal konut uygulamaları yapmak zorunda kaldığını da sözlerine eklemiştir.

İnkaya sosyalist ülkelerde devletin görev ve sorumluluklarının kapitalist ülkelerdeki sosyal devlet müdahalesinden farklı bir yönde geliştiğini, konut sorununun çözümünde serbest piyasa mekanizmasının (kâr motifinin) yerini plânlama mekanizmasının (toplumsal yararlar ve toplum evrimi) aldığını söylemiş ve şöyle demiştir: «Burada konut sorunu, toplumun tümü için çözülmesi gereken bir sorun olarak ele alınmakta, toplumsal yarar, kâr ve fay danın maksimize edilmesiyle yer değiştirmektedir.»

Yapı Malzemesi Üretiminde Ulusal Kaynaklara Dönülmeli...

Harun KARADENİZ
(İnş. Yük. Müh.)

Bildirisinde, yapı üretiminin bir teknik sorun olduğu kadar bir ekonomik sorun da olduğunu söyleyen Karadeniz, «Bir yapının maliyetinin %80'i malzemedir» demiştir. Yapı malzemeleri konusunda Türk standartlarının yetersiz olduğunu, üretimin kontroldan yoksun bulunduğunu ve bu alanda dışa bağımlılığın söz konusu edilebileceğini öne süren Karadeniz, konuşmasında özetle şu görüşlere yer vermiştir:

«Yapı malzemeleri konusunda Türk standartlarının yetersizliği, hata ve yanlışlıklara kadar varmaktadır. Yıllar önce iyi malzeme kabul edilen, fakat bugün artık terkedilmiş olan malzemeler halâ standartlarımızda beklemektedir. Bunlar devlet yatırımlarında esas olan birim fiyatlara da girmekte ve her yıl devletin milyonlarca lira zararına yol açmaktadır. Türk standartlarının kalitesinin yetersizliği serbest piyasada çok kötü taklitlerin yapılmasına yol açmaktadır. Hatalı ve yanlış malzeme kullanımı ve seçimi sonucu akmayan yapı çatısı yok gibidir.

Türkiye'de yapı malzemeleri üretiminin herhangi bir kontrolu yoktur. Hemen her isteyen herhangi bir yapı malzemesi üretebilmekte ve bunun dünyanın en kaliteli malzemesi olduğunu iddia edebilmektedir. İskân müsaadesi verilirken de belli geometrik hacimler esas alınmakta, yapıda kullanılmış olan malzemeye hiç bakılmamaktadır. Bunun sonucu, rutubetli konutlarda oturan binlerce kişi romatizma ve benzeri hastalıklara yakalanmakta, gerek duvarlar, gerekse çatılarda yeteri ısı izolasyonu yapılmadığından dolayı büyük enerji zayiatı doğmaktadır.

Kimya sanayiinin yapı malzemeleri üretimine katkısının artmasıyla birlikte, yapı malzemeleri üretiminde dışa bağımlılığımız giderek artmaktadır. Bu alanda dışa bağımlılık başlıca, malzeme açısından patent ve lisans anlaşmaları olarak, bir de sermaye olarak söz konusudur. Bir lisans - patent anlaşmasının içinde de o malzemelerin, cihazların, makinaların, hatta fabrikaların satın alınmasıyla ilgili hükümler yer almaktadır. Sonuç olarak Türkiye'deki tesis kısmen ya da tamamen dışa bağımlı üretim yapan, dışarıya hatta ilk anlaşma yaptığı firmayla ilişkisi kesildiğinde üretim yapamayan montaj tesisleri durumundadır.

Yapı malzemeleri üretiminde yabancı sermaye, yerli sermaye ile birçok alanda içiçedir ve tavrı kapkaççı bir tavırdır. Devletin ürettiği yapı malzemesi dalları hariç diğer dallarda tekelleşmeye yönelmekte, devletin üretim yaptığı dallarda stokçuluk ve vurgun peşinde koşmaktadır. İnşaat demiri ve çimento konusunda bu durum sık sık görülmektedir. Yabancı sermayeyi bir patentle arkasına alan sermaye birim fiyat analizlerine kolayca girebilmekte ve devlet yatırımlarında oldukça büyük bir tüketimi garantilemiş olmaktadır.

Toplu Konut Yapımına Devlet Girişmeli!...

Erhan KARAESMEN
(Dr. İnşaat Mühendisi)

Bildirisinde, içinde bulunduğumuz yıllarda ortalama her yıl 300 bin yeni konut üretilmesi gerektiğini, bu sayının 1980'lerde 350 bine çıkacağını belirten Erhan Karaesmen, bu ihtiyacın karşılanmasının önümüzdeki 25 yıl içinde trilyonlarla ifade edilebilecek bir kaynak harcamasını gerektirdiğini söylemiştir. Bugünkü koşullarda devletin, millî servetin böylesine önemli bir payının harcandığı konut üretimine seyirci kalmakta olduğunu anlatan Karaesmen, «Devletin bu alana gecikmeden dikkatini çevirmesi zorunludur» demiştir. Bugün belediyeler eliyle yürütülmekte olan yapı denetiminin yetersizliğine değinen Karaesmen, bu konuda özetle şu bilgileri vermiştir:

«Üç, dört büyük kentin dışında hiçbir belediyede yeterli sayıda teknik eleman bulunmamaktadır. Ortalama olarak kadroların %15'i kullanılmaktadır. Belediyelerin %80'inin de, değil mühendis veya mimar, bir teknikeri bile bulunmamaktadır. Bunun sonucu olarak belediye sınırları içindeki yapıların ortalama % 60'ı ruhsatsızdır. Belediye örgütü bulunmayan yerlerde ise, yapı denetimi kavramından bile söz edilemeyeceği açıktır.»

Devletin konut sektörünü denetleme görevini benimsemesini, öncelikle arsa ve bütün taşınmaz mallarda spekülâsyona engel olucu tedbirlerin alınmasını, yapı kalitesi üzerinde fiziksel denetimin sağlanmasını isteyen Karaesmen, bu işlerin yürütülmesinde belediyelere güvenilemeyeceğini, özel yetkilerle donatılmış geniş bir örgütün kurulması gerektiğini belirtmiştir.

Devletin giderek doğrudan konut yapımına girişmesini öneren Erhan Karaesmen, bildirisinde devletin böyle bir etkenliği 1980' lerden önce uygulamaya koyamayacağını, ancak yarı resmî kooperatifler eliyle önümüzdeki yıllarda bu tür bir başlangıcın sağlanabileceğini söylemiştir.

Devlet eliyle konut üretimi yapılan bazı ülkelerdeki uygulamalardan örnekler veren Erhan Karaesmen, devletin konut piyasasını düzenleyici bir rol oynayabilmesi için, örneğin Ankara'da 5000 konutluk bir üretimi gerçekleştirmesi gerekeceğini belirtmiş, bu durumda klâsik yapım tekniklerinin yerine endüstrileşmiş yapım tekniklerinin uygulanmasının şart olduğunu anlatmıştır. Endüstrileşmiş yapım teknikleri konusunda bilgi veren Karaesmen, bu yöntemlerle gecekondu yapımının da düzenlenebileceğini söylemiştir.

YABANCI ÜRETİM MODELLERİ AYNEN UYGULANAMAZ

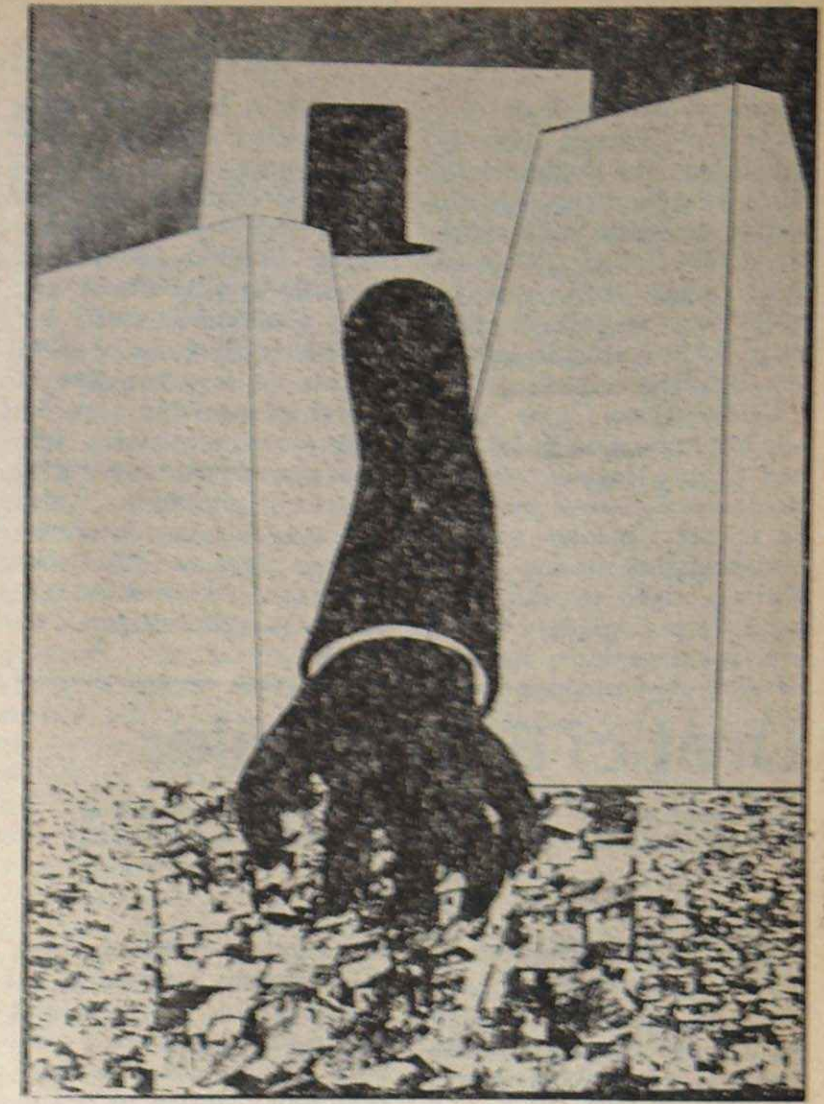
Mete TAPAN
(Dr. Mimar, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi)

Bugün birçok ülkede, sosyo - ekonomik nedenlerin ve teknolojik gelişmelerin sonucu, konut üretiminde endüstrileşmiş yöntemlerin uygulandığını, ülkemiz için de bunun gerekli olduğunu belirten Mete Tapan, bildirisinde özetle şu görüşlere yer vermiştir:

«Konut sorununda endüstrileşmiş bir üretim sisteminin yerleşmesi kararı, uzun ve gerçekçi ön çalışmaları gerektirmektedir. Türkiye'nin konut sorununa açıklık ve çözüm getirecek böyle bir sistem, ancak sorunları doğru belirleyerek ve ülkenin ekonomik çıkarlarını dikkate alarak ortaya konulabilir. Bugünler araştırmalar yapmadan, sezgisel davranışlarla endüstriyel üretim modelleri geliştirmek yanlıştır. Yabancı ülkelerin üretim modellerini

(Devamı yan sayfada)

KONUT ÜRETİMİNDE TEKELCİ KAPİTALİZM

Holding Mensubu Şirketler Yeni Pazarlar İstiyor . . .

Dr. Sedat ÖZKOL
(İnş. Yük. Müh.)

Özkol konuşmasında, inşaat sektöründeki «müteahhit» firmaları ihale bedelleri açısından sınıflandırmış, ayrıca 10 milyon liranın üstünde ihale alan firmaları büyük, daha az alanları küçük sayarak, büyük firmaların toplam firmalar içindeki sayısal paylarının %20.3 olduğunu, buna karşılık aldıkları ihalelerin toplam ihalelere oranının %47.8'e ulaştığını belirtmiştir.

Özkol, bu büyük firmaların kendi aralarında sınıflandırıldıklarında şu değerlerin elde edildiğini de sözlerine eklemiştir:

«Büyük firmaların %3.1'i, bu firmaların yatırımlarının %25.9'unu yapmakta, toplam ihaleler içindeki payları %20.6'ya ulaşmaktadır. Yine bu firmaların %9.5inin yatırımlar içindeki payları % 44.1, toplam ihale bedeli içindeki payları ise %37.6'dır.»

Bu rakamların, Türkiye ekonomisinin her kesimine, her sektörüne belirleyici bir damga vurmuş olan tekelci yapının, sektörlerin en anarşiği, en dağınığı olarak tanımladığı inşaat sektörüne de yansıdığını ortaya koyduğunu öne süren Özkol, «Tekeller bu kârlı alana daha 'aklî', daha 'plânlı' yöntemlerle yaklaşmaktadır» demiştir. Artan nüfusa bağlı olarak gelişen konut talebinin yanısıra, Ortak Pazar ile fiilî anlamda bütünleşmenin belirlediği teknoloji ithalinin sonucunda piyasaya çıkartılan yeni inşaat malzemelerinin de konut alanını daha kârlı kıldığını söyleyen Özkol, konuşmasının bundan sonraki kısmında «toplu konut holdingleri»nin üzerinde durmuştur.

Özkol, «Bu holdingler aracılığıyla yüksek gelir sahiplerine milyonluk konutlar inşa edildiğini ve bu konutlarda genellikle yabancı patentli malzemeler kullanıldığını söylemiş ve şöyle konuşmuştur: «ÇBS Boya Sanayiinin, Ytong Sanayii A.Ş.'nin, Kalefleks Yer Döşemeleri Sanayii A.Ş.'nin ve benzerlerinin Holding ortakları arasında yer alması raslantı olmasa gerektir. Bu girişim sonunda bir taşla iki kuş vurulacak, bir yandan yüksek gelir sahiplerine pahalı konutlar satılacak, diğer yandan holding mensubu şirketlerin ürettiği cici inşaat malzemeleri için yeni pazar olanakları yaratılacaktır» demiştir.

Konut Kredilerini Toplukonut Holding'e Aktarma Oyunu . . .

Yücel GÜRSEL
(Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Sekreter Üyesi)

Özellikle 12 Mart sonrasında kentleşme ve konut üretimi konularında, yerli ve yabancı tekelci sermaye çevrelerinin girişimlerinin yoğunlaştığını belirten Yücel Gürsel bildirisinde, bugün yetkililerce kentleşme ve konut sorununu çözme iddiasıyla alınması önerilen tedbirlerin aslında bu çevrelerin çıkarları doğrultusunda sonuçlar getireceğini anlatmıştır.

İstanbul plânlamasına Dünya Bankasının ve yabancı firmaların müdahalesi konusunda örnekler veren, Toplu Konut Holding'in kuruluş amacını anlatan Yücel Gürsel, bu konuda özetle şöyle demiştir:

«Temelde yerli - yabancı tekeller ve Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası gibi tekeller arası organizasyonlarca belirlenen bir politika uygulanmaktadır. Kamu plânlama bürolarında 70 bin lira aylıkla çalıştırılan yabancı uzmanların programladığı, yüksek düzeydeki bürokrat ve teknokratların yürütülmesini sağladığı bu politikanın uygulanması, değişen iktidarlara rağmen aynen devam etmektedir. Malzeme fiyatlarında aşırı artışları getiren, Finansman Kanunu, İmar Kanunu, İmar Yönetmeliği değişiklikleri ile beslenen bu politika, kentlerimizin yerleşme, konut, ulaşım, beslenme, haberleşme, kanalizasyon sorunlarında yerli ve yabancı tekellerin egemenliğini sağlayacak biçimde yürütülmektedir.»

Sözde 'referandum' olduğu iddia edilen, yağma ve spekülâsyona karşı gibi görünen bu gelişimin esas amacının yağma ve spekülâsyonu tekelleştirmek olduğunu söyleyen Yücel Gürsel bildirisinde, yapı malzemeleri, finansman ve kredi kaynakları, yerleşme alanları ve arsalar kullanımı üzerinde kurulmak istenen tekelci baskıyı örneklerle açıklamıştır. Emlak ve Kredi Bankası, Sosyal Sigortalar Kurumu, Meyak ve benzeri kuruluşların verdiği konut kredilerinin ve bu arada yurt dışından sağlanacak kredi olanaklarından Toplu Konut Holding'e aktarılmak istendiğini anlatan Yücel Gürsel şöyle demiştir:

«Toplu Konut Holding, 10 milyon lira sermaye ile kurulmuştur. Bu para girişilecek yatırımlar için çok düşüktür. Bunun için dış ve iç kaynakların holding emrinde seferber edilmesi gerekir. Türk halkını borçlandırarak Dünya Bankasından alınacak olan 400 milyon dolar kredinin önemli bir kısmı, kuruluş amacında yabancı şirketlerle ortaklığı açıkça belirtilen Toplu Konut Holding'e verilecektir.

Kentleşme ve konut alanındaki tekelci girişimlerin aslında Türkiye ekonomisi üzerinde egemenliği gittikçe yoğunlaşan tekelci baskıların bir parçası olduğunu belirten Yücel Gürsel, «Bu egemenliğin esas hedefi, işçi sınıfını, çalışanları, yoksul tabakaları, giderek daha yoksullaştırmak, daha ağır bir bağımlılık ve boyunduruk altına almaktır. Buna karşı demokrasi mücadelesi en geniş kitleleri kucaklayacak biçimde sürdürülmelidir. Bu bir yurtseverlik görevidir» demiştir.

Yabancı Üretim Modelleri

(Baştarafı 6. Sayfada)

ve buna bağlı olarak yapım yöntemlerini aynen Türkiyeye uygulamak hatalı bir davranış olur. Ayrıca böylesine bir tutum, Türkiye'nin doğru bir biçimde konut üretimine geçmesini de baltalar.»

Konut üretiminde tutarlı bir endüstrileşme modelinin belirlenmesi için yapılacak araştırmaların büyük maddî olanakları gerektirdiğini ve bu araştırmaların ancak devlet eliyle gerçekleştirilebileceğini söyleyen Mete Tapan, endüstrileşmiş sistemlerin çok sayıda ve sürekli konut üretildiğinde rasyonel olabileceğini, bu bakımdan üretime geçilmesi halinde de gene devletin önemli ölçüde bir katkısının gerektiğini belirtmiştir.

KONUT KURULTAYI
16-20 Aralık 1974
DSİ toplantı salonu ANKARA
TMMOB
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Şehir Planlama Mühendis ve Mimarları Odası

KURULTAY GÜNLÜĞÜ

(Tebliğ Özetleri)
19. ARALIK — 1974

YAPI ÜRETİMİNDE ÇALIŞAN TEKNİK ELEMANLARIN SORUNLARI

Sendikal Örgütlenme Şarttır . . .

Süheyl KIRÇAK
(Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Üyesi)

Ülkemizde konut üretiminin yüzde 94.7'sinin özel kesim marifetiyle yapıldığını bildiren Kırçak, 1973 yılında özel sektör eliyle konut üretimine yapılan yatırımın 8.161 milyon liraya ulaştığını, bu miktarın toplam özel sektör yatırımları içinde yüzde 31.1 gibi önemli bir yer tuttuğunu açıklamıştır.

Kırçak, ülkemizde konut yatırımlarına egemen olan sermayenin küçük sermaye olduğunu belirttiği bildirisinde, «Bu sermaye niteliği gereği ürünlerini en kısa sürede ve en ucuza elde etmek ve yatırımları derhal geri alarak en fazla kâra dönüştürmek çabasındadır. Bu yüzden konut üretiminde teknik elemanın hizmetinden, bu hizmet ürününün elde edilmesini geciktirici ve ürünün maliyetini arttırıcı varsayılarak, gerektiği biçimde yararlanmaktan kaçınılmaktadır» demiştir. Yasaların inşaatların teknik kurallara uygun yapılmasını temin için teknik elemanlarca yürütülmesini şart koştuğunu hatırlatan Kırçak, buna rağmen işverenin teknik elemana inşaatı yürütmesi için değil, inşaata uğramaması için para verdiğini öne sürmüştür.

Kırçak, konuşmasında, uygulanan teknik eğitim politikasının ülke gereksinim-

(Devamı 8 ci sahifede)

Sendikal Örgütlenme Şarttır

(Baştarafı sahife 7 de) lerini karşılamaya yönelik olmadığına da değinmiş ve «1972 yılında mevcut 12.670 mimar ve inşaat mühendisinin 3.370'i (yüzde 27'si) ihtiyaç fazlası iken, aynı yıl 9.000 inşaat teknikeri ihtiyacın 5.830 gerisinde kalmıştır» demiştir.

Yetiştirilmesi için yüksek bir toplumsal bedel ödenen ihtiyaç fazlası teknik elemanların, kamu kesiminde teknik alanlar dışında kullanıldığına işaret eden Kırçak, 1965 yılında mühendislerin yüzde 46.7'sinin, teknisyenlerin ise yüzde 46.1'inin inşaat ve sanayi sektörleri dışında çalıştığını söylemiştir.

Teknik hizmet piyasası içinde geçimlerini sağlama olanağı bulamayan teknik elemanların yurt dışına göç etme yönünde kuvvetli bir eğilimleri olduğunu belirten Kırçak, bu koşullar altında teknik elemanların sorunlarının çözümlenmesi için yasal olanaklarla donatılmış meslekî örgütlenme, grev ve toplu sözleşme haklarıyla donatılmış sendikal örgütlenme haklarına kavuşmaları gereğine dikkat çekmiştir.

Üretici Ekmekçiler Haline Dönüşüyoruz

(Tüted)

Tüm Teknik Elemanlar Derneği

«Yapı Üretiminde Çalışn Teknik Elemanların Sorunları» adlı bildiri üzerinde Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED) tarafından hazırlanan eleştiriyi Konut Kurultayı'na sunan TÜTED Genel Başkanı Osman Aybers, teknik elemanların sendikal mücadelelerinin bugün belli bir boyuta ulaştığını, mücadelenin sağlıklı biçimde sürdürülmesi için teknik elemanların doğru değerlendirilmesinin gerektiğini söylemiş ve şöyle konuşmuştur:

«Önemli olan, bugünkü tekelci kapitalizm sürecinde teknik elemanların, toplumsal konumları itibariyle, çalışmaları üretim için gerekli olan ve kapitalist düzende varolan ilişkiler çerçevesinde işgüçlerini satan bir ücretliler kitlesi olduklarını ve toplumsal durumlarının, tekelleşme ve üretici güçlerin gelişmesi nedenleriyle, işçi sınıfının toplum içindeki yerine yaklaşma yönünde bir eğilim gösterdiğini kavrayabilmektir.»

Teknik elemanların üretim içindeki rollerinin çeşitli olduğunun belirtildiği konuşmada, bir kısım teknik elemanların doğrudan doğruya üretim sürecine bağlı bulunduğu, bunların işçi sınıfıyla kollektif emek çerçevesinde birleştiği, ancak yönetici görevlerde bulunan teknik elemanların bir yandan değerin yaratıcıları ola rak sömürülürken, bir yandan da artık değerin birikimi sağlayan parçalar olarak sömürüldükleri hatırlatılmıştır. Bu arada, maddî üretimden kopuk olan teknik elemanların emek güçlerini satmakla birlikte sömürülme biçimlerinin artık değer yaratımından uzak olduğunu da açıklamıştır.

Aybers konuşmasında son olarak, konut üretiminde çalışan teknik elemanların, konut üretim biçiminin geriliği, konut üretimindeki sermayenin niteliği dolayısıyla «esnaf» nitelikleri taşıdıklarına değinmiş, ancak tekelleşme olgusunun konut üretiminin yapısını değiştirmeye başladığını ve bu üretim alanında çalışan teknik elemanların ücretli emekçiler haline dönüşmeye başladıklarını söylemiştir.

YAPI ÜRETİMİNDE İNSANGÜCÜ POTANSİYELİMİZ

Dış Güçler Yatırım Projelerine El Koyuyor...

İlkay İZER
(İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı)

1964-1970 yılları arasında 26.3 milyar lira olan sanayi yatırımlarının 6.3 milyarının yurt dışı mühendislik hizmetlerine gittiğini bildiren İzer, «Bu parayla (aylığı 15 bin liradan) 5.300 mühendise 9 yıl boyunca sürekli iş olanağı sağlanabilirdi» demiştir.

Türkiye'de çalışan nüfus içinde teknik işgücü oranının yüzde 2.2 olduğunu söyleyen İzer, bu değerin ABD' de yüzde 10.7, İngiltere'de yüzde 9.8, Danimarka'da yüzde 9.5, Bulgaristan'da yüzde 8.5'e çıktığını hatırlatmıştır. Buna rağmen Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânında inşaat mühendisi, mimar, kimya mühendisi gibi meslekler için 1974 yılı sonuna kadar arz fazlası olduğunun belirtildiğine değinen İzer, teknik insan gücünün yüzde 50'ye yakın bir kısmının hizmetler sektöründe toplandığına dikkat çekmiştir. İzer, diğer ülkelere oranla çok az teknik elemana sahip olmamıza rağmen, bu alanda açık ve gizli işsizliğin bulunmasının «teknik hizmet ithali» ile açıklanabileceğini söylemiştir.

Yapı üretiminin ve bu alandaki insan gücünün Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısından sovutluyarak incelemenin mümkün olmadığını bildiren İzer, yurdumuzdaki inşaat makinalarının yüzde 75'inin Amerikan menşeli olduğunu ve yapı makinası talebinin yüzde 90'ının ithalatla karşılandığını belirtmiştir. «Dış güçler, kredi politikası ve bunun gibi yollarla büyük yatırım projelerinde etkin olmaktadırlar» diyen İzer, kentlerdeki konut yapımında arsa spekülâsyonunun banka ve tefeci sermayenin büyük ağırlığı olduğunu, müteahhitlik kuruluşlarının bankaların kontrolu altında bulunduğunu açıklamıştır.

Konuşmasına yapı işçileriyle ilgili bilgiler vererek devam eden İzer, özetle şöyle demiştir:

«Yapı işçileri hem kamu, hem de özel kesimde ortalama ücretten yüzde 10 daha düşük bir ücret almaktadır. Özel kesimdeki yapı işçilerinin ücretleri kamu kesimindekilerden ayrıca yüzde 10 daha düşüktür. Ölümle sonuçlanan iş kazâlarının yüzde 30'u inşaat-iş kolunda olmaktadır. Oysa inşaat iş kolundaki sigortalı işçi sayısının yüzde 20'sini oluşturmaktadırlar. Genellikle mevsimlik işçilerden oluşan yapı işçileri, en çok sömürülen, en örgütsüz kesimlerden biridir.»

İşgücü potansiyelimiz ve bağımlı yapımız

Ahmet SÖNMEZ
(Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi)

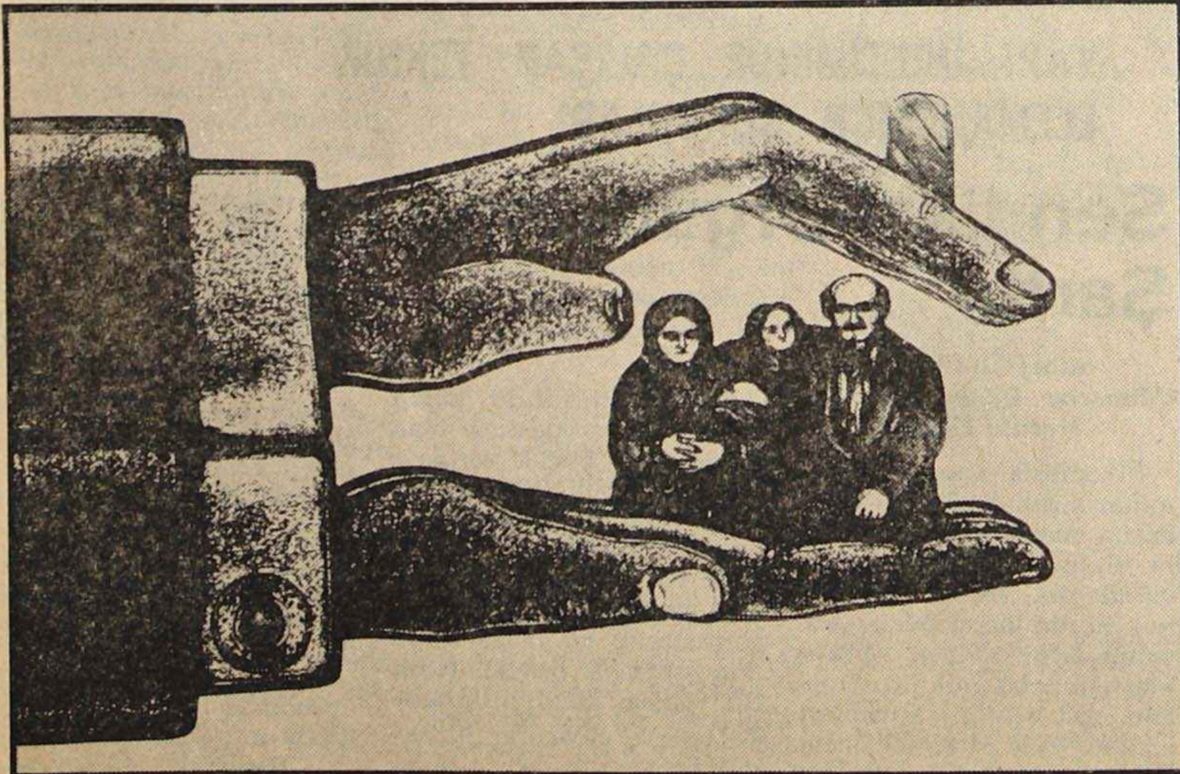
«Yapı üretiminde insangücü potansiyelimiz» adlı bildiriyi eleştiren Sönmez, insangücü potansiyelimizin nitelik ve nicelik olarak azgelişmiş - geri ve bağımlı bir ülkenin yapısını tümü ile yansıttığını söylemiş, bu potansiyelden yeterince yararlanamayışımız konusunun bildiride yeterince açık lanmadığını öne sürmüştür.

İnsangücünün verimli kullanılması kavramının, üretimin toplum yararını mı, yoksa kapitalist kârını mı arttırmayı amaçladığı sorusu ile birlikte düşünmek gerektiğini belirten Sönmez, günde 12 saat çalışan bir yapı işçisinin, onu istihdam edenlerce verimli sayılabileceğini, ancak bu işçinin yabancı markalı bir gazoz fabrikasının inşaatında çalışıyor olması halinde, toplumsal gelişmeye katkısı açısından objektif verimliliğin sıfır olduğunu anlatmıştır.

Sönmez konuşmasında, sağlıklı bir kentleşmenin ancak tutarlı bir ekonomi politikasının yaratacağı gerçek sanayileşme ve istihdam olanakları ile sağlanabileceğini de belirtmiş ve özetle şöyle konuşmuştur:

«Devlet Plânlama Teşkilâtının bulgularına göre, 20 yıl sonra 32 milyon insan daha şehirlerde barınacaktır. Bu 32 milyon yeni insan, barınma, iş, ulaşım, sosyal hizmet gibi şehirsel alan olarak 352 bin hektar alana yayılacaktır. İhtiyatlı bir yaklaşımla, 352 bin hektarlık bu yeni şehirsel arazi için halkımızın spekülâtörlere ödeyeceği miktar 20 yılda 176 milyar lirayı bulacaktır.

«Önümüzdeki 20 yılda, paranın bugünkü değeriyle 44 milyar liralık konut yatırımı yapılacak ve sadece yeni şehir alanları için 60-70 milyar liralık altyapı yatırımları gerekecektir. Günümüzde büyük şehirlerimizin altyapı yatırımlarına uluslararası tekelci sermaye el atmıştır. Boğaz köprüsü, çevre yolları, Pendik tersanesi, kanalizasyon projeleri, metro, ulaşım etüdleri, nazım plan lar ve benzeri girişimler, Amerikan, İngiliz, Japon, Alman, Fransız firmaları ve özellikle Dünya Bankası tarafından paylaşılmıştır. Bunlar gerçeke köklü sanayileşme projelerini hiçbir zaman onaylamamaktadırlar.»

TÜRKİYE'DE KİRA–ÜCRET İLİŞKİSİ

Kira—Gelir Oranı İstanbul'da %50'yi Geçiyor

(Tüm İktisatçılar Birliği)

Türkiye'de kiraların 1965 ve 1972 yılları arasında yüzde 54 oranında artarken ücretlerin yüzde 49'luk bir artış gösterdiğinin açıklandığı bildiride, kira miktarındaki artışın büyük kentlerde çok hızlı olduğu belirtilmiştir. 1955-1965 yılları arasında kira artış hızı Ankara, İstanbul, İzmir ve Adana'da sırasıyla yüzde 248, 255, 278 ve 240 olmuştur. Bildiride, kiranın aile gelirine oranı Avrupa ülkelerindekilerle karşılaştırılmayacak kadar yüksek olduğuna değinilmiş, «Batı Avrupa'da kiranın aile gelirine oranı yüzde 10, Doğu Avrupa'da yüzde 2 iken, İstanbul'da yüzde 30 ilâ yüzde 50'yi bulabilmektedir» denilmiştir.

Bildiride, gitgide daha çok insanın mülksüzleşerek kiracı saflarına katılması olayının da üzerinde durulmuştur. 1955 yılında kirada oturan ailelerin oranı yüzde 36 iken, bu oran İkinci Plân Dönemi'nde yüzde 48'e çıkmıştır. 1955'te 567.250 olan kiracı sayısı 1965 yılında 878.228'e yükselerek yüzde 54,82 oranında bir artış göstermiştir.

Bu olgunun temel nedenini ortaya koyabilmek için Türkiye'deki konut sorununa göz atmanın gerekli olduğunun belirtildiği bildiride özetle şöyle denilmiştir:

«Türkiye'de konut yatırımları toplam yatırımların yüzde 20'si kadar önemli bir yer tutmaktadır. Yapım sanayiinde ve benzeri sektörlerde yatırımlar plân hedeflerinin gerisinde kaldığı halde özel sektörün giderek yüzde 95'ini üstlendiği konut yatırımlarında plân hedefleri aşılmıştır. Buna karşın sayıca ihtiyacın altında kalınmıştır.

Kiraları yüksek lüks konut yapımları, dar gelirli geniş kitlenin ihtiyacını karşılamaktan uzaktır. 1955 - 1967 yılları arasında normal kent konut birim sayısı yüzde 65 artarken, gecekondu sayısı yüzde 800 artmıştır. Aynı dönemde gecekondu sayısının toplam konut sayısına oranı, 1955 yılında yüzde 4.7'den, 1967 yılında yüzde 21.4'e yükselmiştir. Bu oran Ankara'da yüzde 65, İstanbul'da yüzde 40, İzmir'de yüzde 25 ve Adana'da yüzde 49'dur. Bu arada, gecekondularda oturan kiracı sayısı da giderek artmaktadır.»

Konut Sorunu Kâr Aracı Olarak Kullanılıyor

İlhan AKALIN
(Sosyal-İş Sendikası Eğitim Sekreteri)

Kira - ücret ilişkilerinden söz edilen toplumların kapitalist toplumlar olduklarının unutulmaması gerektiğini belirterek sözlerine başlayan Akalın, gecekondu sahiplerini dahi sermayedar sayabilmek için kapitalistlerin sermayeyi, para, menkul, gayrimenkul mallar biçiminde tanımladıklarına işaret etmiş ve şöyle demiştir: «Oysa sermaye ne para yığınıdır, ne de üretim faaliyetine girmeyen binalar, makinalar, sermaye, üretim faaliyetine giren para ve şeylerdir.»

Ücreti, «Belli bir süre için kiralanan emeğin, belli bir kısmının karşılığı» olarak tanımlayan Akalın, kiranın kapitalist tarafından hesap edilen ücretin içinde bulunduğunu söylemiştir. Bu durumda, kira ile ücret ilişkisi içinde bir dolandırmadan, bir soygundan söz edilebileceğini ancak bir sömürüden söz edilemeyeceğini belirtmiştir.

Kiracı ile ev sahibi arasındaki ilişkinin işçi ile patron arasındaki ilişkiye benzemediğini, bir ticaret ilişkisi olduğunu bildiren Akalın, kira ile ücret arasında ücreti kategorik bir öğe olarak tutan kapitalist toplumda, ekonomik bir bağlantı, bir adaletli ilişki kurulamayacağını söylemiştir. Akalın, kira ve ücretler dondurulsa bile eşit ilişkilerin doğmayacağına değinmiş ve «Kira ücretin içinde bir parçadır. Ücretin dondurulmasıyla diğer ihtiyaçlar için var olan miktar da dondurulmuş olacaktır» demiştir.

Konut sorununun kasten ayakta tutulan konut sahibi olma özleminden kaynaklandığını ve burjuvazinin bunu kârın bir aracı olarak kullandığını belirten Akalın, «Kiralar artmakta devam edince 'aman bir daire de ben alayım, taksidi nasıl olsa kirayı karşılar' diye ortaya atılanlar çok olacaktır. Şartlandırma sürecektir. Konut özlemi yüzünden tefecilerin eline düşenlerin haddi hesabı olmayacaktır. Sahip olunan konutun değerinden birkaç kat daha fazla olduğu da konut şartlanmışlığı içinde göze batmayacaktır» demiştir.

Kira Geliri Sağlayan Herkes Artık Değerden Pay Alıyor . . .

Doç. Dr. Alpaslan IŞIKLI
(S.B.F. Öğretim Üyesi)

Doç. Işıklı «Kira - Ücret İlişkileri»ni konu alan bildirileri eleştirdiği konuşmasında, kiraların belirlenmesinde ücretlerin etkileri çoğu kez abartılan, hatta kasıtlı ve sun'i biçimde ortaya çıkarılan bir konu olmakla birlikte, kiraların dar gelirlilerin sağladıkları gelir artışlarını en çabuk eriten bir masraf kapısı olduğunu, bu nedenle gerçek ücretlerin belirlenmesinde kiraların payını fazla küçümsememek gerektiğini öne sürmüştür.

«Ücretlilerin mesken sahibi olma güçlerinin sınırlılığı, hatta yokluğu, kirada oturmayı onlar bakımından kaçınılmaz yapmakta, ülkemizde aile harcamaları içinde kira masraflarının basta gelen kalemlerden birini teşkil ettiği görülmektedir» diyen Işıklı, kiralık konutun ücretlilerin yöneldikleri ihtiyaç maddeleri içinde arz elastikiyeti en az esnek olanlardan biri olduğunu belirtmiştir. Konut üretiminin talep artışını izlemesinin zor olduğunu, en azından belirli bir zaman aralığı ile gerçekleşebileceğini ve özellikle ülkemiz gerçekleri çerçevesinde ücretlilerin yöneldikleri küçük ve ekonomik konutların arzının lüks konutlara göre daha yavaş arttığını anlatmıştır. Işıklı, «Kâr amacına göre kuralları belirlenen bir ekonomik işleyiş içinde belirlenen bu durum, parasal ücret artışlarının kiraların hemen ve aynen artması gibi bir sonuç doğurabilmektedir» demiştir.

Işıklı, kira geliri sağlayan herkesin artık-değerden pay aldığını belirttiği konuşmasında özetle şöyle demiştir:

«Konut sahibinin ortak olduğu artık-değer (tanımı gereği) kiracısının emeğinin ürünü değildir. Konut sahibi, sahibi olduğu konutun inşasında, bakım ve idamesinde emek sarfetmiş ve sarfetmekte olan emekçilerin ürettikleri artık - değerden pay alır. Ülkemizde inşaat kesimi, çoğunlukla mevsimlik işçi çalıştırılan, buna karşılık sendikalaşmanın zayıf olduğu, çok ilginç sarı ve gangster tipi bazı sendikaların boy verdiği bir alandır. Bu nedenle ücretler düşük, dolayısıyla, artık - değer oranı yüksektir. Konut kirasıyla geçinenlerin ortak olduğu artık - değer işte bu kesimde çalışan ve vaktiyle bir sendikacının ifade ettiği gibi, 'oteli sırsırtında dolaşan'ların üretmiş olduğu artık değerdir.»

DEVLET ELİYLE KONUT ÜRETİMİ

İstatistikler inandırıcı değil ! . . .

Yılmaz İNKAYA
(Mimar)

«Ulusal Konut Politikası İçinde Devlet Eliyle Kiralık Konut Üretimi» konulu bildiri üzerinde konuşan Yılmaz İnkaya, «Kiralık ve mülk konut üretiminde, bütün gelir gruplarını içerecek, kamu yararına sınırlayıcı tedbirler getirecek ve spekülâsyonu önleyecek öneriler geliştirmek zorundayız» demiştir.

İnkaya, bu tür önerilerin ancak bağımsız bir sanayileşme ve kalkınma politikasını izleyecek bir sosyal devletin varlığında gerçekleşebileceğini sözlerine eklemiştir. Konuşmasında, eldeki istatistikî bilgilerin tutarsızlığına değinen İnkaya, bu konuda şöyle demiştir:

«İstatistiklere göre Türkiye'de ailelerin yüzde 85'i ayda ortalama 200.— TL. kira ödemektedir. Bu ve benzeri bilgiler inandırıcı olmaktan uzaktır. Bugün, gecekondularda tuvaletsiz, susuz, elektriksiz, toprak odalara bile bu rakamın üzerinde kira ödenmektedir.»

Konuşmasının bir bölümünde, alınan birçok tedbire rağmen lüks konut yapımının engellenemediğini, geçtiğimiz yıllarda lüks konut yapımının arttığını anlatan İnkaya, lüks konut tanımının konutun büyüklüğü ile başladığını belirtmiş ve şöyle demiştir:

«Türkiye'de ortalama konut alanı 1955'te 88 metrekareyken, 1960'da 90 metrekare, 1965'te 100 metrekare olmuş, 1970'de 100 metrekareyi aşmıştır. Bugün İstanbul, İzmir ve Ankara'da üretilen konutların ortalama büyüklükleri 100-125 metrekare arasındadır.»

Kamu yatırımı %9'da kalmamalı ! . . .

Ergun UNARAN
(Mimar, İmar ve İskân Bakanlığı Danışmanı)

Bildirisinde, şehirlerimizde yaşayan ailelerin %68'inin alt ve orta gelir grubuna girdiğini, bunların gelirlerinin hiçbir zaman konut edinmelerine olanak vermeyeceğini belirten Ergun Unaran, Anayasanın 49. maddesinde yer alan «Devlet yoksul veya dar gelirli ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyacını karşılayıcı tedbirler alır» hükmünü hatırlatarak şöyle demiştir:

«Devlet, düşük gelir gruplarına yönelik kent arsası, kiralık ve mülk konut üretimine etkili ölçekte girmeli, aynı amaçlı girişimleri desteklemeli, özendirmelidir.»

Gerek kapitalist ülkelerde gerek sosyalist ülkelerde devletin konut üretimine etkili bir biçimde katıldığını, konut açığının kapatılması ve konut niteliklerinin yükseltilmesi yolunda başarılı sonuçlar alındığını söyleyen Unaran, konut yatırımlarında kamu payının Fransa'da %78, Bulgaristan'da %75, Çekoslovakya'da %71, Finlandiya'da %59 olduğunu, buna karşılık Türkiye'de toplam konut yatırımlarının ancak %9'unun kamu eliyle gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir.

Konut açığının yüksek olduğu dönemlerde kiraların da yüksek olacağını anlatan Unaran, «Bu durumda, devletin konut üretimini arttırıcı, mülk ve kiralık konut talebini düzenleyici girişimlerde bulunması zorunludur» demiştir.

Bildirisinde, ulusal bir konut politikasının izlenmesini isteyen Ergun Unaran, bu konuda özetle şunları söylemiştir:

«Kent gelişme alanları hızla kamu eline geçmeli ,bu alanlar bekletilmeden kent arsasına dönüştürülüp kullanıma açılmalıdır. Özel mülkiyetteki arazilerin değer artışları kamuya aktarılmalıdır. Konut üretimini hızlandıracak, maliyeti düşürecek teknolojiler geliştirilmeli, toplu üretime yönelmeli, bu konuda devlet öncülük etmelidir. Konut kredileri, alt ve orta gelir grupları için sosyal konut üretimine açılmalı, kredilerden lüks konutlar yararlandırılmamalıdır. Kooperatifleşme özendirilmeli, konut kooperatifleri çağdaş teknik olanaklara kavuşturulmalıdır.»

KONUT KURULTAYI
16-20 Aralık 1974
DSİ toplantı salonu ANKARA
TMMOB
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Şehir Planlama Mühendis ve Mimarları Odası

KURULTAY GÜNLÜĞÜ

(BİLDİRİLER - TARTIŞMALAR)

20. ARALIK — 1974

KONUT KURULTAYI
16-20 Aralık 1974
DSİ toplantı salonu ANKARA
TMMOB
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Şehir Planlama Mühendis ve Mimarları Odası

Önce Bir Konut Politikası Saptansın

Halit KARABABA
(Mimar)

Cumhuriyet devrinde konutla ilgili hükümleri kapsayan 27 kanun çıkarılmış bulunduğunu söyleyen Karababa, bunlara dayalı olarak hazırlanmış bulunan çok sayıda tüzük ve yönetmelik de bulunduğunu belirtmiş ve şöyle demiştir: «Bu kadar çok sayıda, değişik amaç ve değişik kapsamlı kanun, tüzük ve yönetmelik arasında ilgi kurmak mümkün olamamakta ve çelişik uygulamalara sebep olmaktadır. Kanunların yürürlükten kaldırma ile ilgili maddelerindeki belirsizlik de bu duruma eklenince, hangi kanunun, hangi kanunu veya hangi maddeyi yürürlükten kaldırdığı dahi tesbit edilememektedir.»

Karababa, konutla ilgili kanunlarımızın kamuya yararlı olmadığını da belirttiği konuşmasında toplumun gelir dağılımından az pay alan geniş kitlesinin bu kanunların sağladığı olanaklardan yararlanamadığını öne sürmüştür. Konutla ilgili kanunlar arasında amaç birliği olmadığını, mevzuatın dağınıklık ve belirsizlik içinde bulunduğunu da sözlerine ekleyen Karababa, «Böyle bir durumun ana kaynağı olarak gösterilecek bir eksiklik olarak, bir konut politikası yoktur denebilir» demiştir. Bu belirsizlik içinde, uygulamanın görevlilerin anlayış ve yorumlarına bağlı olarak yapıldığına dikkat çeken Karababa, bu durumun iyi niyetli görevlilerde kararsızlığa sebep olduğunu, kötü niyetli görevli ve iş sahipleri için ise suistimallere dayanak olduğunu söylemiştir.

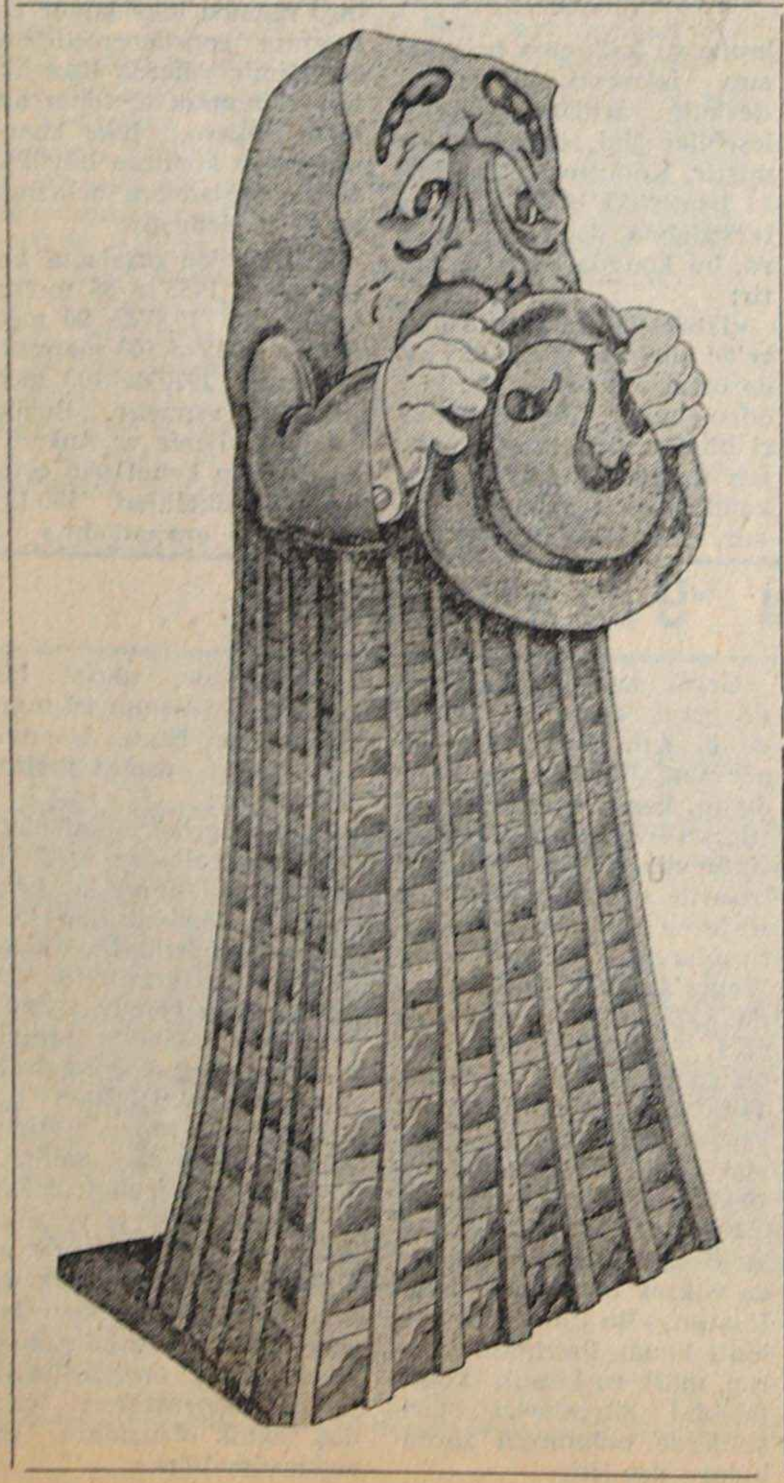
Karababa, mevcut konut mevzuatının sadece sosyal adalet ilkesine ters düşmekle kalmadığını, fakat çağdaş bir şehircilik anlayışının konuya egemen olmasının da engellendiğine dikkat çektiği konuşmasında aşağıdaki önerileri ortaya koymuştur:

1. Öncelikle konut politikası tesbit edilmeli, imar şartları bu politika esasına göre düzenlenmelidir.

2. Kanunlar, tesbit edilen politika amaçlarına yönelik olarak yeniden düzenlenmeli ve diğer kanunlardaki konutla ilgili metinler bir araya getirilerek bir bütün halinde yürürlüğe konmalıdır.

3. Kanunlar bütün yerleşim merkezlerindeki uygulamaları düzenleyecek ve Anayasanın 49. maddesinin gereğini yerine getirecek şekilde hazırlanmalı, uygulayıcı kuruluşları, bu kuruluşların yetki ve sorumluluklarını açıkça belirtir nitelikte olmalıdır.

4. Kanunlar hızlı şehirleşmenin getirdiği sorunlara ivedilikle çözüm getirmek bakımından genel prensipleri vermeli, yöneticilere ana prensipler içinde ivedi tedbir alma olanakları sağlamalı, fakat uygulamayı amaçlardan saptırmaya engel olacak denetim tedbirleri alınmalıdır.

İşçi Konutları, SSK ve Uygulamalar...

Özcan KESKEÇ
(DİSK Genel Başkan Vekili, Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı)

Keskeç, 1974 yılı rakamlarıyla Sosyal Sigortalar Kurumu kanalıyla 2060 kooperatife 4.266.710.908 lira kredi verildiğini ve bu kredilerden 74.105 sigortalının yararlandığını belirtmiş, «1962'den 1974'e kadar olan dönemde kooperatif sayısında çok hızlı bir artış olmasına rağmen, üye sayısındaki artış o denli hızlı olmamaktadır» demiştir.

S.S.K. tarafından kredi tahsis edilen 2060 kooperatiften 678'inin konutlarının tamamlandığını, 1382 kooperatifin işlemlerinin tamamlandığını söyleyen Keskeç, kredi alan 74.105 sigortalıdan konuta girebilenlerin 14.421 olduğunu bildirmiştir. Keskeç, «Bu tablo inşaatların ne denli geç gittiğini, kısacası uygulanan sistemin düzensizliğini bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır. demiştir.

S.S.K.'nın verdiği konut kredilerinin, kurumun ,işçinin sosyal güvenliğiyle sigorta olarak yapmakla yükümlü olduğu görevleri ile ilgili işlemini yerine getirmesiyle sıkı sıkıya bağlantılı olduğunu hatırlatan Keskeç, bu karşılıkların çarçur edilmesinin işçinin emeklilik sigortası yedek akçelerinin yok edilmesi demek olduğuna dikkat çekmiştir.

Keskeç, S.S.K. konut politikasının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için şu önerileri sıralamıştır:

1 — Konut inşası için arsa temin eden bir arsa ofisi kurulmalıdır.

2 — S.S.K. konutları hiçbir aracıya gerek kalmadan doğrudan doğruya yapabilmelidir.

3 — Kurum, bu inşaatlar için 85 m²'den küçük ve 85 m²'den büyük olmak üzere iki tip statü hazırlamalı.

4 — Konutların el değiştirmesi, satılması mutlaka yasaklanmalıdır.

5 — Konutların işçilere dağıtımı ticari amaç gütmeyen bir ücret tesbit yöntemi ile sağlanmalıdır.

TÜRKİYE'DE KONUT KREDİLERİ

Nabi DİNÇER
(Devlet Plânlama Teşkilâtı Sosyal Plânlama Dairesi Uzmanı)

Konut Kurultayına günün ilk bildirisini sunan Nabi Dinçer, 1.525.000 sigortalı işçiye karşılık konut kredisinden yararlananların sayısının 59.890 olduğunu açıklamıştır. Konut kredilerinin yüzde 36.6'sını da üst gelir gruplarının aldığını belirten Dinçer, kredilerin yüzde 35.1'inden düşük gelir gruplarının, yüzde 28.3'ünden ise geliri 1250 - 1750 lira arasında bulunan orta gelir gruplarının yararlandığını söylemiştir.

Dinçer, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Emlâk Kredi Bankası gibi konut kredisi sağlayan başlıca kuruluşları ele aldığı konuşmasında konut kredilerinin sürekli baskılar sonucunda yükseltildiğine ve bunun sosyal konutlar için kabul edilen büyüklüklerin yükseltilmesi çabalarıyla bağıntılı olarak sürdürüldüğüne dikkat çekmiştir. «Bu çabaların arkasında öncelikle Türk-İş ve sonra DİSK'in bulunması tabanı mütevazi işçilere dayalı olan bu kuruluşlarımızın davranışlarının cidden üzüntü verici olduğunu göstermektedir» diyen Dinçer, bu koşullar altında konut kredilerinden azgelirli grupların yararlanamadıklarını belirtmiştir.

Konutlara yüksek gelirli grupların sahip olmasının, bunların oturma amaçlarından çok rant amacıyla kullanılması sonucunu verdiğini öne süren Dinçer, kooperatif konutlarının yüzde 24.3 kadarının kiraya verildiğini bildirmiştir. Düşük ve orta gelirli grupların da gecekondularda bir süre daha oturma pahasına borçlarını ödemek amacıyla konutlarını kiraya verdiklerini söyleyen konuşmacı, konut konusunda plânlarda öngörülen ilkelere uyulmadığını belirtmiştir.

Konut'la İlgili Örgütsel Yapının Eleştirisi

Önder ŞENYAPILI

(Mimar, Bölge Plâncısı, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı, Yatırım, Plânlama, Koordinasyon Genel Müdürü)

Konuşmasına, Türkiye'de bir konut yasasının bulunmadığını hatırlatarak başlayan Şenyapılı, halen 775 sayılı Gecekondu Yasasının yürürlükte olduğunu söylemiş ve konut sorununun 1953 yılından bugüne dek gecekondu yasalarının hükümleriyle, bu hükümlerin sınırlılığı içerisinde çözümlenmeye çalışıldığını bildirmiştir. Şenyapılı, bu görünümün Türkiye'de konuta ilişkin örgütsel yapının çarpık ve ters oluştuğunu, gecekondu diye adlandırılan yürürlükteki yasaların koyduğu kurallara aykırı ve izinsiz olarak yapılmış konut türünün varlığının, yığınların barınma gereksinimini karşılayacak bir örgütlenmenin sağlanamamış olduğunu gösterdiğini belirtmiştir.

Konut üretimine katkıda bulunmaya çalışan çok çeşitli kuruluş olduğuna da değinen Şenyapılı, bu kuruluşların açtıkları kredilerin sürelerine ve faiz oranlarına göz atıldığında uygulamadaki dağınıklığın açıkça ortaya çıkacağını söylemiştir. İmar ve İskân Bakanlığının, Tasarrufla Ev Yap (TEY) adı verilen düzenle ürettiği konutlarda 10 yıl süreli ve %5 faizle 30 bin lira, önleme bölgelerinde arsa almış olanlara 10 yıl süreli ve %5 faizle 13-15 bin lira kişisel kredi, memurlar için 20 yıl süreyle ve %5 faizle 25 bin lira kredi açtığını bildiren Şenyapılı, Türkiye Emlâk Kredi Bankasının kredi uygulamalarının tümüyle değişik olduğunu açıklamıştır. Bu arada SSK'nın, en çok 100 m²'lik konutlar için 15 yıl süreli ve %5 faizle 75 lira, en çok 85 m²'lik konutlar için ise 20 yıl süreli ve %5 faizle 75 bin lira kooperatif kredisi verirken, Bağ-Kur'un aynı nitelikteki krediyi 20 yıl süreli ve %8 faizle 75 bin lira, OYAK'ın 15 yıl süreli ve %5 faizle 70 bin lira olarak saptadığını beirtmiştir.

Şenyapılı, sıralanan kredi ölçüleri, koşulları ve bol sayıda kredi açan kuruluşların varlığına rağmen Türkiye'de kredi verilerek üretilen konut sayısının yüksek olmadığını, SSK'nın 1962-1972 yılları arasında açtığı kredilerden kurum kredisi olarak ayrılan paranın ancak %25-30'unun kullanıldığını belirttiği konuşmasında özetle şu görüşlere yer vermiştir:

«Konut siyasasının ilkelerini saptamak, yasal hükümlerini getirmek ve bunların uygulanmasını izlemekle sorumlu bir bakanlık konut üretme girişimlerinde bulunuyorsa, finansman sağlamak ve kredi vermek amacıyla kurulmuş bir banka arsa alımı, inşaat işleriyle uğraşabiliyor ve konut kuruluşları kendi başlarına uygulamalara girişip bir bütüne bağlı davranışlardan kaçınıyorlarsa, bir örgütlenmeden söz etmek, Türkiye'de konuta ilişkin sağlıklı bir örgütsel yapı bulunduğunu savlamak olanaksızdır.»

Konut Sorunu, Kimin Sorunu...

Hasan ÇAKIR

(Mimar, Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Üyesi)

Bildirisinde konut sorunun işçi sınıfının veya halkın sorunu olmadığını, bu gerçeğin yıllar önce bilimsel ortaya konduğunu ileri süren Hasan Çakır, konut sorununun vurguncular ve «para babaları» tarafından yaratıldığını belirterek şöyle demiştir:

«İşçi sınıfı ve şehirlerde yaşayan halk için konut sıkıntısı; kiraların pahalanması, kalabalık, sıhhî olmayan yerlerde barınma, konut kıtlığı, kapitalizmin doğurduğu çok sayıdaki belalardan biridir. Bakkal veya fırıncı tarafından dolandırılmak kadar küçük bir belâdır.»

Konut sorununun Türkiye'de kapitalizmin gelişmesinin bir belirtisi olduğuna değinen Hasan Çakır, bu konuda özetle şunları söylemiştir:

«Kapitalizm geliştikçe köyden şehire işsizler akın etti. Şehirler büyüdü. Yollar asfaltlandı, elektriklendi... Eskiden bir eden arsalar şimdi milyona gidiyor. Bu koşullarda daha pahalı binalar sayesinde kendisine daha iyi bir vurgun alanı bulan yapı sanayii istisnaî olarak işçi konutları yapar. Bu yüzden işçi konutları kıtlaşır, pahalanır ve çoğu zaman hiç bulunmaz. Şehir varoşlarında gecekondulaşma facialaşır, kiralar işçi asgari ücretlerinin bir bölümünü alır götürür.»

İşçilerin kendi evlerine sahip olması halinde, daha önce kira olarak ödedikleri paranın bu kez ücretlerinden düşürüleceğini anlatan Çakır, «Bu konut belası, hakim sınıf sömürü ve tahakkümünün halkın üzerinden kalkması ile sona erebilecektir» demiştir.

odalardan

Danışma Kurulumuz Toplandı...

Odamız Danışma Kurulu, gündeminde ki yönetmelikleri tartışmak ve son şeklini vermek üzere 4 ve 5 Ocak 1975 tarihl erinde Ankara'da odamızın merkez binasında toplandı.

Uzun ve olumlu görüşmeler sonunda, İMO Yönetmeliği'nde yapılan genel kurulumuzun isteği doğrultusundaki değişiklikle, «Delegasyon Sistemi» getirildi. Buna göre önümüzdeki dönemde Ankara Şubem iz de oluşturularak, bütün şube ve bölgelerimizden seçimle gelecek delegelerin ge nel kurula katılması sağlanacak.

Görşülen bir diğr yönetmelik de «Şa ntiye Şefliği Yönetmeliği» idi. Mimarlarla ortaklaşa yürütülen çalışmaların ışığında oluşturulan bu yeni yönetmelikle, şantiye şeflerinin statüleri belirlenmiş oluyor...

Danışma Kurulu Başkanlık Divanı: Önder Tunçalp, Rüştü Özal, Uğur Alkım, Ercan Öztürk, Fikri Kaya.

Cengiz Tacaloğlu, Sadık Gökçe, Neşet Akmandor Ertuğrul Tığlay, Yaşar Uçay, Ertan Acaroğlu.

Mehmet Tümay, Akın Önalp, Turgut Yücel, Şevki Erker, Selahattin Karababa.

TEMSİLCİLERİMİZİ TANIYALIM :

EROL ÜÇÜNCÜ (Trabzon Temsilcisi)

1943 yılında Tonya'da doğdum.

İlk öğrenimimi doğum yerim olan Tonya - İskenderli Köyünde yaptım. Orta öğrenimimi Trabzon Lisesinde ikmal ettim.

1963 yılında K.T.Ü. de yüksek öğrenime başladım ve 1970 senesinde K.T.Ü. İnşaat ve Mimarlık Fakültesinden mezun oldum.

Yapı İşleri 12. Bölge Müdürlüğünde 1 yıl çalıştım. Daha sonra Y.S.E. 10. Bölge Müdürlüqünde iki yıl çalıştım.

1972 yılında askere gittim. Askerlik görevimi 1/10/1973 de tamamladım. 15/1/1974 den beri serbest çalışıyorum.

HALİT ZİYA ALGINER (Malatya Temsilcisi)

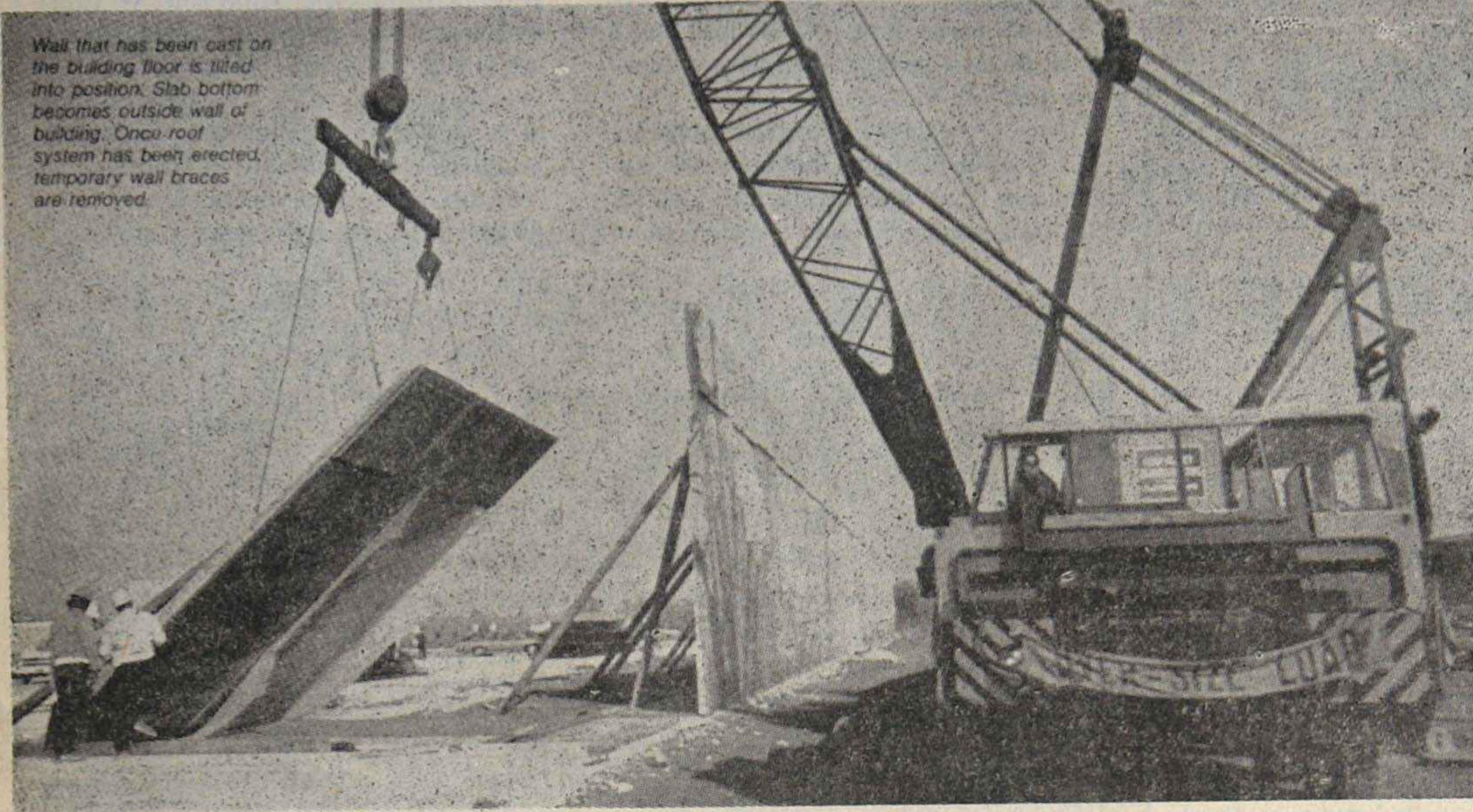

Manisa'da doğdum. Orta tahsilimi Manisa'da bitirdikten sonra ODTÜ İnşaat bölümüne girdim. 1969 yılında mezun olarak DSİ Genel Müdürlüğünde çalışmaya başladım. 1971 yılında Master çalışmamı tamamlayarak M.S. diploması aldım. Nisan 1972 de askerlik hizmetime başlayana değin Turgutlu Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü yaptım. Askerlik hizmetimi Erzincan Askerî İnşaat Emlâk Başkanlığında proje ve kontrol mühendisi olarak tamamladım. Halen Manisa'da serbest mühendislik yapmaktayım.

✱ dünyada teknik ✱

Kaldırma Duvarlar İnşaat Hızını Arttırıyor...

Karayolu Tekniklerimiz Bina İnşaatlarında Kullanılması

Döşeme üzerinde bükülmüş olan duvar yerine konulmak üere kaldırılıyor. Alt kısım duvarın dış kısmı olacak.

Amerika'nın Ohio kentindeki bir müteahhit firma üç sene öncesine kadar genel inşaat işleri ile karayollarının asfaltlanması işlerini üstlenirdi. Fakat zamanla gördü ki, karayolu inşaatı süratle azalmakta ve işler sarpa sarmaktadır. Asfaltlama deneylerini uygulayabileceği yeni bir alan ararken firma, asfaltlama makinelerini ve tekniklerini bina inşaatlarına uygulamaya başladı. Aşağıda karayolları tekniklerinin mağaza, han, fabrika ve diğer bina inşaatlarında nasıl uygulandığını okuyacaksınız.

İnşaatın taban döşemesi, beton köprülerin asfalt kaplamalarının yapılma teknikleriyle dökülmektedir. İnşaatın beton duvarları ise daha sonra sertleşen döşemenin üstünde ve mahallinde dökülmektedir. Döşemenin üstüne kalıplar yerleştirilmekte, betonarme demirleri yerine koyulmakta ve beton dökülmektedir. Duvar parçaları daha sonra beton testereleri ile gerekli boyutlarda kesilmekte ve bir vincin yardımıyla dikey duruma kaldırılmaktadır. Tavan sistemi yerine koyulana kadar duvarlar böyle dikey vaziyette geçici destekler vasıtasıyla tutulmaktadır. Yani karayolu teknikleriyle dökülen döşeme, prefabrika duvarlar için bir fabrika atelyesi görevini görmektedir. Burada hazırlanan duvarlar vinçlerle kaldırılıp yerlerine yerleştirilmektedir.

Bu teknik yalnız tek katlı mağaza inşatlarında değil, aynı zamanda fabrikalarda, depo ve diğer inşatlarda da kullanılabilmektedir. Yapılan deney ve araştırmalara göre bu, Con /Steel adıyla bilinen metodun, inşaatların, geleneksel duvar inşaatı ve prefabrike inşaat ile yapılanlardan % 20 daha çabuk bitmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda inşaatların maliyeti de % 15 oranında azalmaktadır. Bu tekniğin başka bir özelliği de değişikliğe son derece açık olmasında. İnşaat sahibi ilerde binasını genişletmek istediğinde duvar parçaları kolayca yerinden kaldırılıp yeni yerlerine götürülebiliyor ve burada yeniden dikilebiliyor.

Bu duvar kaldırma tekniği öte yandan bütün bir ve iki katlı binalar için elverişli ve ekonomik olmuyor. Örneğin düzgün olmayan, asimetrik bir inşaat, döşemelerinin iki misli kadar duvar yüzeyine sahip olabilir. Bu durumda kaldırma tekniği geleneksel tekniklerden çok daha pahalıya mal olabilir. Gerçekten küçük binalarda ise, tabii ki örme duvar tekniği her zaman daha elverişlidir.

Bu modern metod inşaatların tamamlanma hızlarını, artan enflasyon hızına uydurabilmek için Amerika'da süratle geliştirilmeye çalışılmaktadır. Şimdiye kadar firma bu teknikle, inşaat alanları 464 m² den 19.500 m² ye kadar değişen elliden fazla bina tamamlamıştır.

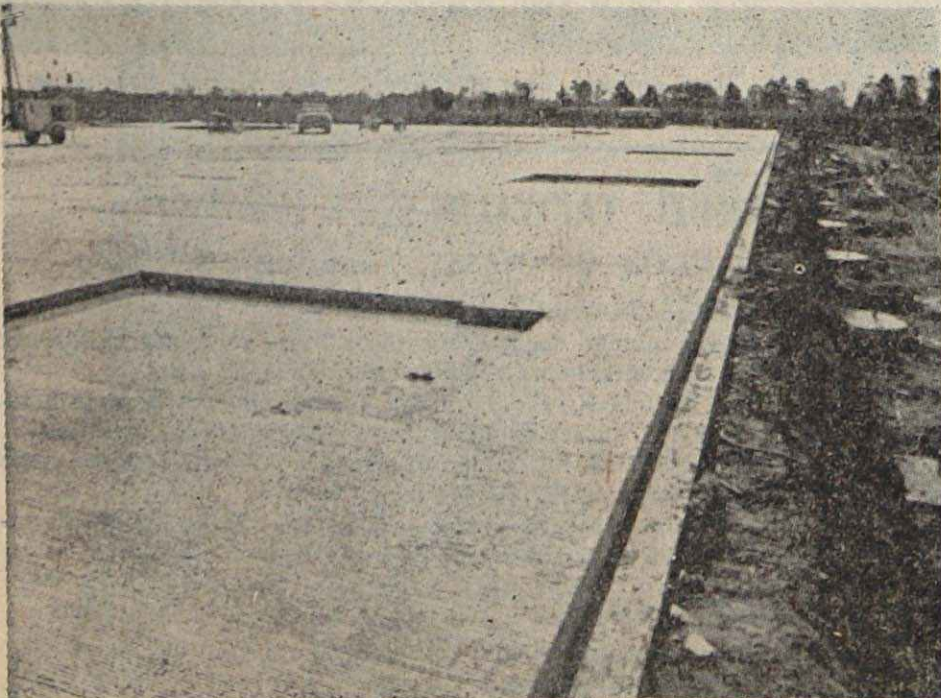
Aslında bu kaldırma duvar tekniği hiç de yeni değildir. Bu en azından kırk yıllık bir geçmişe sahiptir. Firmanın yaptığı döşemelerin ve duvarların dökümünde karayolu metodlarını uygulamaktan ibaret. Bu sayede sekiz saatlik bir işgününde iki bin m² lik bir alanın betonunu dökebiliyor. Bir beton duvar parçasının (plaka şeklinde) genişliği elli metreyi geçebiliyor. Beton, kalıplara ya pompolanarak ya da kamyonlarla getirilerek boşaltılıyor.

Bu teknikle yapılan duvarların yüksekliği genellikle 7.6 metreyi aşmıyor. Yerde dökülen duvar plakalarının üst kısmı genellikle duvarın iç yüzü olmakta altı ise dış yüzü olmaktadır. Beton döküldükten sonra üzerinin düzeltilmesi işlemleri köprü kaplaması makineleriyle yapılmakta ve betonun bundan başka bir işleme tabii tutulması gerekmemektedir. Müşterilerin zevkine göre bazı süslemelerde yapılabilmektedir. Örneğin beton dökülmeden önce kalıbın altına bazı agrega parçaları atılmakta, böylece kalıbın altı ilerde duvarın dış kısmı olacağından, bunlar duvara hoş bir görünüm verebilmektedirler.

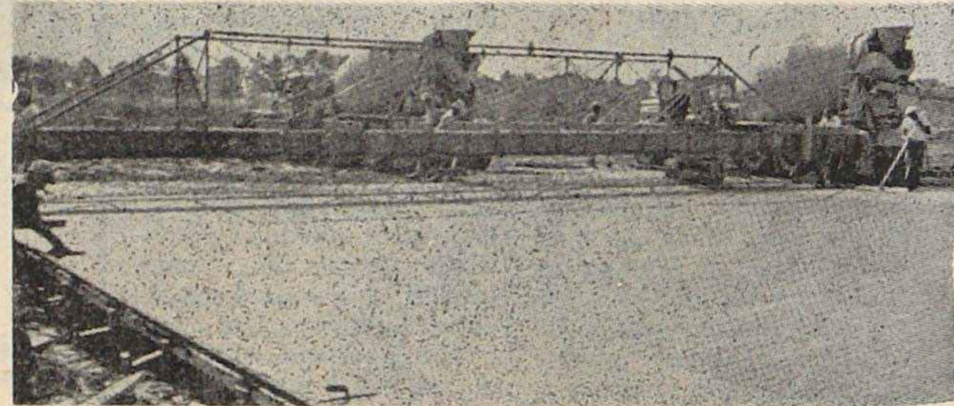
Yük taşıması gereken duvarlar ise sürekli dökülmektedir, yani duvar plakalara ayrılmamakta, bütün halinde hazırlanmaktadırlar. Bu durumda kalıplar hazırlanırken pencere ve kapı yerleri de gözönüne alınmakta ve uygun boşluklar bırakılmaktadır.

Taban döşemesi üzerinde duvarlar dökülürken önce yer kimyevi bir maddeyle ısıtılmakta ve bu sayede iki betonun birbirine kayması önlenmektedir.

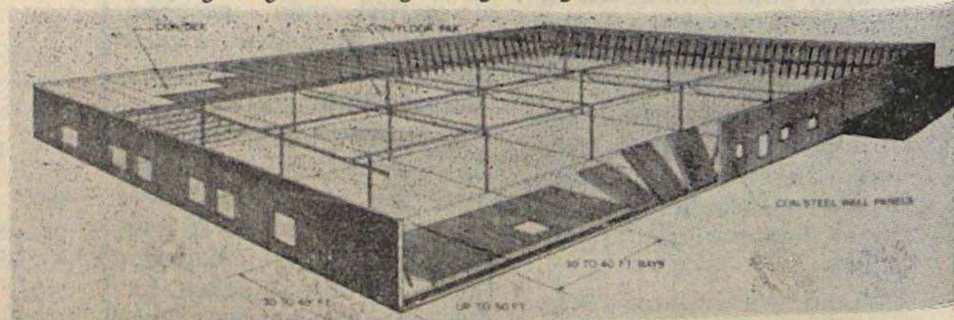
(Civil Engineering, Haziran 1974)

Duvarlar binanın taban döşemesi üzerinde dökülmektedir. Duvarın sürekli bir şekilde bükülmüş olduğu resimde görülüyor. Pencereler için gerekli boşluk, uygun kalıp kullanılarak sağlanmıştır.

Beton döküldükten sonra köprü kaplama makinaları ile beton yüzeyinin düzgünlüğü sağlanmaktadır.

Duvar kaldırma tekniği ile yapılan tipik bir tek katlı binanın eskizi.

EMPERYALİST KAPİTALİZM VE SON BUHRAN

Emperyalist - kapitalist sistem büyük bir çöküş içindedir. Kapitalizm, emperyalizm aşamasında girdiği sürekli buhranda yeni bir çöküntü geçirmektedir.

Rekabetçi kapitalizm döneminde buhranlar devrevi nitelikteydi, üretim biçiminin anarşik yapısından dolayı ekonominin iki sektörü (yatırım ve tüketim malları) arasındaki dengesiz gelişimin sonucuydu. Bu dönemde burjuvazi üretici güçlerin gelişimine henüz engel teşkil etmemekteydi. Bu nedenle buhranlar **geçici** nitelikteydi.

Emperyalizm döneminde kapitalizm genel bir buhrana girmiştir. Tekelci sermaye artık üretici güçlerin gelişimine büyük bir engeldir. Bir dünya ekonomisi oluşmuştur, uluslararası işbölümü ve buna bağlı olarak da karşılıklı bağımlılık artmıştır. Emperyalist - kapitalist sistemin herhangi bir yerindeki bir çöküntü derhal bir bütün halinde sisteme yansır. Yani emperyalizm (tekelci kapitalizm) döneminde kapitalizm sürekli bir genel buhran içindedir. **Rekabetçi dönemde buhranlar istisnai dönemlerken, emperyalist dönemde buhransız devreler istisnai olmuştur.** Emperyalist ülkeler için buhransız dönemler ise savaşlarla sağlanmıştır (I. ve II. Dünya Savaşları, Kore Savaşı, Vietnam Savaşı ve sayısız bölgesel savaş). Vietnam savaşının sona ermesinden kısa bir süre sonra emperyalist ekonomilerin yeni bir «durgunluğa» girmesi bu durumu kanıtlamaktadır.

Emperyalizmin genel bunalımının çeşitli evrelerinde de buhranlarda bir değişiklik görülmektedir. I. Dünya Savaşından sonra buhranlar daha yumuşaklaşmış, fakat daha da bir süreklilik kazanmıştır. Nitekim II. Dünya Savaşı'ndan önce burjuva ekonomi literatüründe «deprasyon» denilen bunalımlara savaştan sonraki dönemde «durgunluk» adı verilmektedir. Tekelci devlet **kapitalizminin** ve sermayenin uluslararasılaşmasının vardığı düzey sonucu, buhranların sıklığı artmış, dalgalanmanın boyutları küçülmüştür.

Emperyalist - kapitalist sistemin girdiği son bunalımda ise bir değişiklik söz konusudur: fiyat artışları bunalımla bir arada gelişmektedir. Halbuki 1957-58 bunalımına kadar buhranlarda genel fiyat düzeyi düşmekte idi. İlk kez II. Dünya Savaşı'ndan sonra en önemli bunalım olan 1957-58 bunalımında üretimde ve istihdamda büyük bir düşüş ile genel fiyat düzeyinde bir artış bir arada görülmüştür.

Bunun önemi nedir? Bunalımların fiyatların düşmesiyle bir arada görüldüğünü durumlarda, bunalımdan kurtulmanın yolu hükümet harcamalarının (askerî harcamalar dahil) artırılmasıdır. Böylece toplam talep artacak, stoklar eriyecek, üretim yeniden hızlanacak, istihdam oranı yükselecek ve ekonomi yeniden canlanacaktır. 1929 Büyük Buhranı'ndan kurtuluşun ana yollarından biri bu uygulama olmuştur. Bugün ise bu uygulama, mevcut duruma bir çözüm getirmeyecek, aksine sorunların boyutlarını büyütecektir. Hükümet harcamalarının artırılması enflasyon hızını artıracak, enflasyon hızının artması ise bunalımı derinleştirecektir. Emperyalist ülkelerdeki bu bunalım ise, ister istemez, emperyalist - kapitalist sistemin bir parçası olan Türkiye'ye de yansıyacaktır. Çözümlenmesi gereken sorun, bu yansımanın Türkiye'de zaten kritik olan politik planda alacağı şekildir.

A.B.D. ekonomisinin geçirdiği önemli buhranlar ve uzunlukları şöyledir: (Tablo 1)

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra görülen durgunlukların» özellikleri şöyledir:

1948—49 durgunluğu: Endüstri üretimi % 9 düştü, işsizlik % 7.9'a çıktı.

Toptan eşya fiyatları % 7, tüketici fiyatları % 2 düştü.

1953—54 durgunluğu: Endüstri üretimi % 8 düştü. İşsizlik oranı % 6.1'e yükseldi. Fiyatlarda bir değişme yok.

1957—58 durgunluğu: Endüstri üretimi % 13 düştü. İşsizlik oranı % 7.5'e çıktı. **Fiyatlar arttı.**

1960—61 durgunluğu: Endüstri üretimi % 6 düştü. şsizlik oranı % 7.1.

1969—70 durgunluğu: Endüstri üretimi % 7 düştü. İşsizlik oranı % 6.1. Fiyatlar % 6 arttı.

Sonuç:

Emperyalizmin artık geri çekilecek mevzileri kalmamıştır; bir bataktadır, batmaktan kurtulmak için çırpındıkça batağa daha fazla gömülmektedir. Emperyalizm bu zor durumdan kurtulmak için daha hırçınlaşacak, daha saldırganlaşacaktır. Fakat ezilen halkların ve emperyalist ülkelerdeki işçi sınıfının sosyal kurtuluş mücadelesi emperyalizmin ve emperyalistlerin ortaklarının tahakkümünü yıkacaktır.

(TİB. Aylık Bülteni - Ocak 1975 No. 7)

TABLO

İç Savaş sonrası buhran	1865—68	3 yıl
Buhran	1874—79	5 yıl
Buhran	1893—97	4 yıl
Buhran	1907	1 yıl
Savaş sonrası Buhran	1920—22	2 yıl
Büyük Buhran	1929—33	4 yıl
«Durgunluk»	1948—49	11 ay
«Durgunluk»	1953—54	13 ay
«Durgunluk»	1957—58	9 ay
«Durgunluk»	1960—61	9 ay
«Küçük durgunluk»	1967	
«Durgunluk»	1969—70	12 ay

Kamu Personeli ve Katsayı

1975 YILINDA KATSAYI EN AZ 14 OLMALIDIR.

Teknik elemanlar yıllardır sendikalaşma toplu sözleşme ve grev haklarını almanın mücadelesini vermektedirler. Geçtiğimiz yıl bu mücadele en ileri boyutlara ulaşmış, ilk defa toplanan ve 150.00 teknik elemanı temsil eden 1. Teknik Eleman kurultayında teknik elemanların bu isteği en güçlü bir biçimde bir kere daha kamuoyuna duyurulmuş. Bu dönemde bir «Teknik Eleman İş Kanunu Taslağı» hazırlanarak ilgililere de iletilmiştir. Kurultay sonrası da bu istek bir yandan teknik eleman kuruluşlarınca defalarca tekrarlanırken, bir yandan da işyerlerinde yapılan toplantılarda çalışanlarca her seferinde aynı güçlülükle **savunuldu.** Önümüzdeki sene bu mücadele mutlaka daha ileri götürülecek, Nisan ayında toplanacak 2. Teknik Eleman Kurultayı bu doğrultuda ciddi eylem kararları alacak, 1975 yılı teknik elemanların sendikalaşma mücadeleinin en etkin boyutlara laştığı bir yıl olacaktır.

Teknik elemanlar demokratik sendikalaşma toplu sözleşme ve grev haklarının elde edilmesi yönünde teknik elemanların, öğretmenlerin, ve bu haklardan yoksun tüm çalışanların mücadelelerinin bir bütün oluşturduğunun, bu mücadelenin zafere ulaşması için ortak çaba sarfetmenin gerektiğinin bilincindedirler ve mücadelelerini tüm çalışanlar bu haklara kavuşuncaya kafa ve kol emekçilerinin birliği, sağlanıncaya kadar sürdürmeye kararlıdırlar.

Bu arada geçtiğimiz günlerde Kamu Personeli Dernekleri Konfederasyonu Başkanı Şahap Hiçerimez'in bir açıklamasına değinmek istiyoruz. Şahap Hiçerimez bu açıklamasında bir yanılgıya düşerek yan ödemelerin kaldırılmasını onun yerine kat sayının 10'a çıkarılmasını istemektedir. Teknik Eleman kuruluşları bugüne kadar hep yan ödeme uygulamalarının sorunlarımıza bir çözüm getirmeyeceğini, aksine mevcut karışıklığı arttıracağını, ger çek çözümün toplu sözleşme ve grev haklarında yattığını savunmuşlardır. Ancak Sakıp Hiçerimez bir yandan yan ödemelere karşı çıkarken, çözümü gene kamu personeli statüsü içinde aramakta, çalışanların sendikalaşma mücadelesinin gerisine düşmekte, hatta istekleri kendi mantığı içinde bile çalışanların insanca yaşama kavgalarının gerisinde kalmaktadır.

Sakıp Hiçerimezin uygulanmasını istediği 10 katsayısına bir bakmakta yarar var.

Resmi istatistiklere göre 1970 - 1974 arasında Türkiyede hayat pahalılığı % 75' in üstünde bir artış göstermiştir. 1970 de 7 olan katsayının ona çıkarılması ise ancak hayat pahalılığında % 40 lık bir artış karşılamaktadır. 1970 Martı 100 kabul edilerek devletin resmi istatistiklerinden geçinme indekslerindeki artış incelenirse, 10 katsayısının bir kamu personelinin 1970 Martındaki yaşama koşullarının korunması ancak 1972 Martında yeterli olduğu görülmektedir. 1975 yılının hayat pahalılığı yönünden geçen yıllar kat kat geride bırakacağı bir kehanet olmadığına göre, 1975 yılında bir kamu personelinin eline geçen parayla 1970 Martındaki yaşama koşullarını sürdürebilmesi, gerçek ücretinde bir düşüş olmaması için katsayının en az 14 olması gerekmektedir. Görülüyor ki Sakıp Hiçerimez, katsayının 10 olmasını isterken kamu personelinin 1970 geçim şartlarının gerisinde kalmasını gerçek ücretlerin büyük ölçüde düşmesini kabul etmektedir.

Kamu personelinin sorunlarına mevcut kamu personeli statüsü içinde bir çözüm arandıkça bu sonuç kaçınılmazdır. Sorunun çözümü tüm çalışanların emeklerinin karşılıklarını demokratik toplu sözleşme ve grev haklarını kullanarak kendilerinin saptaması olanağına sahip olmalarında yatmaktadır.

Bu olanakda ancak tüm çalışanların, ortak bir mücadele vermesi ile sağlanacaktır. Önümüzdeki dönemde bu haklara sahip olmayan tüm çalışanların tüm kamu personele kuruluşlarının bu haklara sahip işçilerin ve onların sendikalarının da desteğiyle mücadelelerini zafere ulaştıracaklarına inanıyoruz.

TÜDED HABERLER
Ocak 1975 S: 24

basından seçmeler

İstanbul Trafiği Neden Düzeltilemez?..

Murat Özgen Ayfer

«İstanbul trafiği düzeltilemez.» diyerek söze böyle olumsuz ya da kötümser bir peşin yargı ile başlamak kuşkusuz pek hoş değil. Ancak, günümüzün koşulları altında İstanbul trafiği için getirilecek bir takım öneriler ne denli bilimsel, ne denli gerçekçi, ne denli bilinçli, ne denli etkili görünüşte, ne denli uygulanabilir olursa olsun trafiği düzeltemez. Sözü biraz daha olumlu biçimde sürdürebilmek için İstanbul trafiğinin hangi koşulların gerçekleştirilmesi halinde düzene sokulabileceğini gözden geçirmek daha yararlı olacaktır.

Trafiğin düzeltilmesi yolunda bir tek adım olsun atılabilmesi için öncelikle bu konuya ilişkin sorunların çözümlenmesinin ancak yetişkin bir teknik eleman kadrosu tarafından başarılabileceğine inanılması, bir diğer deyişle trafik tekniğinin bir mühendislik dalı olduğunun kesinlikle anlaşılması gereklidir. Oysa toplumumuzda parlamenterlerden sokaktaki adama kadar herkes daha henüz trafik sorunlarının basit şoförlük ya da trafik polisliği bilgisi ile kolayca hlledilebileceği kanısındadır. Kalkınma hamlesi adı altında gelişmiş Batı ülkelerinin kötü teklitçiliğini sürdürürken bu ülkelerde trafik sorunlarına hangi yaklaşımla eğilinmekte olduğuna hiç dikkat etmeyişimiz toplumumuza çok pahalıya malolmaktadır. Genel olarak ülkemizde trafik mühendisliğinin acı durumu olan bu gerçek kendisini en etkili biçimde İstanbul kentinin cadde ve sokaklarında belli etmektedir. İstanbul trafiği işte bu nedenle düzeltilemez.

Demek oluyor ki İstanbul'daki trafik sorunu ve İstanbul'un düzensiz trafiğinin yarattığı sorunlar yurdumuzun çağın gereklerinin gerisinde kalmışlığının sorunudur. Bu geri kalmışlığı yaratan kafa yapısı değiştirilmedikçe trafik sorununa çıkar yol bulunabileceği umudunu sürdürmek çok optimist bir çevre görüşü olsa gerektir. Bununla birlikte bir an için bu iyimser görüşün gerçekleştiğini ve İstanbul trafiğinin yoluna sokulması için teknik elemanlara güvenmek gerektiğinin bilincine erişildiğini varsayalım. Bu durumda İstanbul trafiğinin bilimsel kriterlere uygun biçimde düzenlenmesi için gerekli plân ve projeleri hazırlamak ve bunların uygulamasını yönetmek üzere iş başına geçirilecek güçlü bir teknik eleman grubunun sağlanması sorunu ile karşılaşılacaktır.

Türkiye'de işletilmekte bulunan teknik personel rejimi çerçevesinde yeterli ve yetenekli trafik mühendis ve teknisyenleri hizmete alınamayınca yabancı müşavir mühendislik firmalarından medet umulacaktır. Yurdumuzun yerel koşullarına uyarak bilimsellikten ayrılmayan ve fakat aynı zamanda gerçekçı niteliği bulunan çözümler getirmeleri olasılığı hemen hemen bulunmayan yabancı müşavirlere, yılların silemediği Avrupa hayranlığı ile, boşuna yüksek ödemeler yapılacak ve karşılığında da pek fazla bir yenilik elde edilemiyecektir. Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosu çerçevesinde görevlendirilen yabancı müşavir firmanın trafik mühendisliği konusunda sözleşmesinin sona erdiği şu günlere dek hiç bir olumlu proje veya uygulama örneği getirememiş olduğu gerçeği apaçık ortadadır. Yıllardan beri Batı ülkelerine bağımlı kalma politikası sürdürüldüğünden, ulusal eğitim ve öğretim olanaklarımızın yeterli olmasına rağmen trafik mühendis ve teknisyenlerinin yetiştirilmesinde bir çekimserlik sürdürülmekte, yurt dışında trafik ulaştırma konusunda eğitim görmüş teknik elemanlar tekrar yurt dışına kaçırılmaktadır. Bu koşullar altında İstanbul trafiği düzeltilemez.

Yakın gelecekte bu konuda her hangi bir umut ışığı görünmemekle birlikte, bir kamu kuruluşunun (örneğin İstanbul Belediyesi'nin) İstanbul'daki trafik sorununa sahip çıktığını, yeterli sayıda ve uygun yetenekleri bulunan trafik mühendislerinin işbaşına getirildiğini, trafik sorunlarının çözülmesi için gerekli araştırma-plânlama-uygulama ünitelerinin kurulduğunu, bu örgütlerin ekonomist, sosyolog, yöneylem araştırmacısı, şehir plâncısı, hukukçu v.b. gerekli tüm meslek elemanları ile güçlendirildiğini, araştırma ve projelerin hazırlanması için araç, gereç, eleman ve ödenek olanaklarının esirgenmediğini varsayalım. Bütün bunların gerçekleşmesi tatlı bir düş gibi görünüş, ama gene de olduğunu kabul edelim. Bu durumda İstanbul trafiğinin düzenlenmesine ve düzeltilmesine ilişkin bilimsel, gerçekçi ve bilinçli öneriler geliştirilecektir, ancak varsaydığımız koşullar çözüm önerilerinin etkili ve uygulanabilir olmaları için yeterli değildir.

Trafiği düzenleme işinde görevlendirilen teknik elemanlar hazırladıkları proje ve önerilerini uygulama devresine geçirdiklerinde üç büyük engel ile karşılaşacaklardır:

1 — Hazırlanan proje ve önerilerin etkili biçimde gerçekleştirilebilmesi ve gerek düzeltmeleri sürdürecek gerekse yeni düzenlemeleri koruyacak yasal güç yoktur. 6085 sayılı Karayolları Trafik Yasası, tüzüğü ve ilgili yönetmelikler trafik konusuyla ilgili örgütlenme biçimi, kurallar, yetkiler, sorumluluklar, yükümlülükler ve çezalar açısından çağımızın çok gerisinde kalmış demode bir yasa biçimindedir.

Trafik yasasının güçlü ve etkili olmadığı bir ülkede trafik düzeninin uyumlu olması olanaksızdır. Yürürlükte bulunan trafik yasası değiştirilmediği sürece İstanbul trafiği düzeltilemez.

2 — Uygulama devresine geçildiğinde karşılaşılacak ikinci büyük engel proje ve önerilerin uygulama alanında karşılaşacakları örgütsel ve toplumsal sorunlardır. Bunlardan en önemlileri şu şekilde özetlenebilir:

a) Proje ve önerilerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli yatırım olanaklarının bulunamaması veya yatırımların her hangi bilinmeyen bir nedenle geciktirilmesi.

b) Taşıt sahiplerinin, sürücülerin, yayaların, yolu veya trafiği etkileyecek ya da ilgilendirecek her hangi bir inşaat yapan özel ve tüzel kişilerin bilerek ya da yeterli eğitimi alamamış olmalarından ötürü, yasaları çiğnemeleri, tüzük ve yönetmeliklere aykırı davranışta bulunmakta ısrar etmeleri.

c) Trafiğin düzenli ve yasalara uygun olarak sürdürülmesi ile görevli kamu kuruluşlarının olanaklarının yeterli olmayışı, bu kuruluşlarda görevli kişilerin yeterince bilgili ve bilinçli olamamaları veya sosyal veya ekonomik nedenlerle çıkar çarklarının içine itilmeleri nedeniyle kontrol ve denetim görevinin yerine getirilemeyişi.

d) Trafik ile ilgili konularda yasal cezaları hızla ve etkili biçimde verecek, anlaşmazlıkları kısa ve pratik yollarla çözüme ulaştıracak yargı organlarının bulunmaması.

3 — Trafiğin düzenlenmesi için uğraşılarını ortaya koyacak olan teknik elemanları en çok yıpratacak engel ise uygulamaya karşı gösterilecek tepkiler ve proje ya da önerilerin beğenilmeyen taraflarının değiştirilmesi olacaktır. Bu tepki ve değiştirme çalışmaları özellikle çıkarcı çevrelerden gelecektir. Teknik elemanlarca kamu lehine geliştirilen öneriler birçok kişi ve çevrelerin özel çıkarları ile çelişecek, uygulamanın önlenmesi için çeşitli oyunlar oynanacak, öte yandan aynı proje ve öneriler çağın bilim, teknik ve anlayışının gerisinde kalmış statükocular tarafından politikaya araç edilerek değişimlere uğratılacaktır. Teknik elemanlar, ya çıkar gruplarının ve politikacıların baskıları altında ezilerek çalışmalarını onların paralelinde sürdürecekler, ya da kamu yararına görev yapamıyacaklarını anlıyarak başlarının çaresine bakacaklardır. Kamu yararına ve bilimsel kriterlere dayanılarak bilinçli ve gerçeklere uygun biçimde geliştirilen bir projenin hiç bir nüfuzlu kişinin ya da çevrenin özel çıkarına dokunmayacağı, her hangi bir politika organının da görüşlerine aykırı olmıyacağı garanti edilemiyeceğine göre başarıya ulaşmasına da mutlak gözüyle bakılamaz. Bilim ve mesleki uygulama özgürlüğünün böylesine kısıtlı olduğu bir ortamda İstanbul trafiğinin düzeltilebileceğini düşünmek safdillik olur. Çünkü bu bozuk düzenden yararlanmakta olan çevrelerin gücü bugün için düzensizlikten zarar gören halk kitlelerinin gücünden daha fazladır.

Şimdi akla şu soru geliyor: Düzenlenmesi ve çözülmesi gereken öyle sorunlar yok mudur ki, şimdilik geniş bir trafik mühendisliği örgütünün eyleme geçirilmesini gerektirmesin. Yürürlükte bulunan yasa ve tüzük maddeleri bu düzenin korunması için yeterli olsun, uygulama evresinde önemli bir yatırım gerektirmesin, her hangi bir çıkar zümresinin veya politik kuruluşun engellemesi ile karşılaşmasın?

Vardır. Zaten İstanbul'da birkaç trafik mühendisi bu özellikleri bulunan küçük sorunları çözümü ile uğraşmakta, böylelikle hiç olmazsa düzensizliğin daha kötüye gitmesine engel olmak için trafik sorununa sahip çıkacak toplum ve kuruluşlara rehber olmak çabasındadırlar. Asıl sorun da buradadır: İSTANBUL TRAFİĞİNİN SAHİBİ YOKTUR. İstanbul'da trafiğe sahip çıkılmadıkça onu düzeltmek mümkün değildir.

ELEKTRİK MÜH. ODASI İST. ŞUBESİ TARAFINDAN

"İstanbul'un Elektrik Sorunu„ Konulu Bir Panel Düzenlendi

PANEL, 14 ŞUBAT 1975 günü saat 10.00'da TEKNİK ELEMANLAR LOKALİNDE YAPILACAK

KONULAR :

- İstanbul'un elektrik enerjisi ihtiyacı. Bu ihtiyacı karşılayan kaynaklar,
- Enerji dağıtan kurumlar ve aralarındaki ilişkiler,
- Üretici ve dağıtıcı kurumlar arasındaki ilişki ve aksaklıklar,
- Üretici ve dağıtıcı kurumlar arasındaki aksaklıkların tüketimdeki yansımaları ve tüketiciye düşen görevler.

TEBLİĞCİLER :

- Elek. Yük. Müh. GÜLTEKİN TÜRKOĞLU (Tek Planlama Koordinasyon Daire Bşk.)
- Elek. Yük. Müh. CEMAL BÜYÜKBAŞ (Tek Dağıtım Şebeke İşletmeleri Daire Bşk.)
- SAFFET GÜRTAV (İETT Genel Md.)
- Elek. Yük. Müh. NUSRET ALPERÖZ (İTÜ ve İDMMA öğretimi üyesi).

TARTIŞMACILAR :

- Elek. Yük. Müh. ERDİNÇ ERSARI (YSE)
- ÖMER ALAGEYİK (İstanbul Sanayi Odası).
- Elek. Yük. Müh. VECİHİ OLUT (İstanbul Belediyesi).
- Dr. Yük. Müh. BÜLENT KORTU (İ.Ü. İşletme Fakültesi).
- Elek. Yük. Müh. TURGUT TÜFEKÇİ (Serbest Mühendis Müş.)
- SELÇUK KAPLANGI (İstanbul Belediyesi Meclisi Üyesi).
- Elek. Yük. Müh. CAHİT AKTARMA (İller Bankası).

ŞUBE KONGRELERİMİZ

(Baştarafı 1. Sayfada)

Daha sonra seçimlere geçildi. Yönetim Kurulu için Ertuğrul Tığlay, Yusuf Namoğlu, Adem Ercan, Yaşar Yılmaz, Hüseyin Doğan, Uğur Dinçer, Adnan Atacan, Evren Karayel, Mustafa Altıneller, Cihan Derinoz, Vehbi Güloğlu, Ali Ekber Karagöz, İlhami Seven, Özcan Sevin aday olarak gösterildiler, seçimler gizli oylama ile yapıldı.

Oda Genel Kuruluna delege seçimi konusunun yeni seçilecek Yönetim Kurulu'na bırakılması hususunda verilen sözlü önerge kabul edildi.

Yönetim Kurulu raporunda yer verilen XXI. Dönem Yönetim Kurulu için getirilen öneriler ve ayrıca Genel Kurul üyelerince bu tutanak eki olarak verilen yazılı önergeler ayrı ayrı Genel Kurul'un onayına sunuldu ve bütün önergelerde sözü edilen önerilerin yeni Yönetim Kuruluna Genel Kurul Kararı olarak intikal ettirilmesine karar verildi. Daha sonra oy sayımına geçildi ve sayımın bitimiyle kongre sona ermiş oldu.

Yapılan oylama sonuçlarına göre:

Ertuğrul Tığlay	(274 oy)
Yusuf Namoğlu	(271 oy)
Adem Ercan	(276 oy)
Yaşar Yılmaz	(273 oy)
Hüseyin Doğan	(271 oy)
Uğur Dinçer	(256 oy)
Adnan Atacan	(237 oy)

alarak Yönetim Kurulu üyeliklerine seçildiler.

Yedek Yönetim Kurulu üyeleri de:

Evren Karayel	(30 oy)
Mustafa Altıneller	(27 oy)
Ali Ekber Karagöz	(26 oy)
Cihan Derinoz	(23 oy)
İlhami Seven	(14 oy)
Vehbi Güloğlu	(12 oy)
Özcan Sevin	(6 oy)

olarak tesbit edilmiş oldu.

Daha sonra ilk toplantısını yapan Yönetim Kurulu Ertuğrul TIĞLAY'ı başkanlığa, Hüseyin Doğan'ı sekreter üyeliğe, Adem Ercan'ı da Muhasip üyeliğe getirdi.

MÜHENDİS ODALARI İST. ŞUBE KONGRELERİ YAPILIYOR!

★ **MAKİNE MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ**

Başkan: Fevzi ŞOLT / Başkan Vekili: Sabit VELİDEDEOĞLU / Sekreter Üye: Nurettin YALÇIN / Muhasip Üye: Zeki KUTLUAY / Üye: Hulki TANRIYAR / Üye: Yener EREN Üye: Emin Y. KANGAL

★ **ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İS. BESİ**

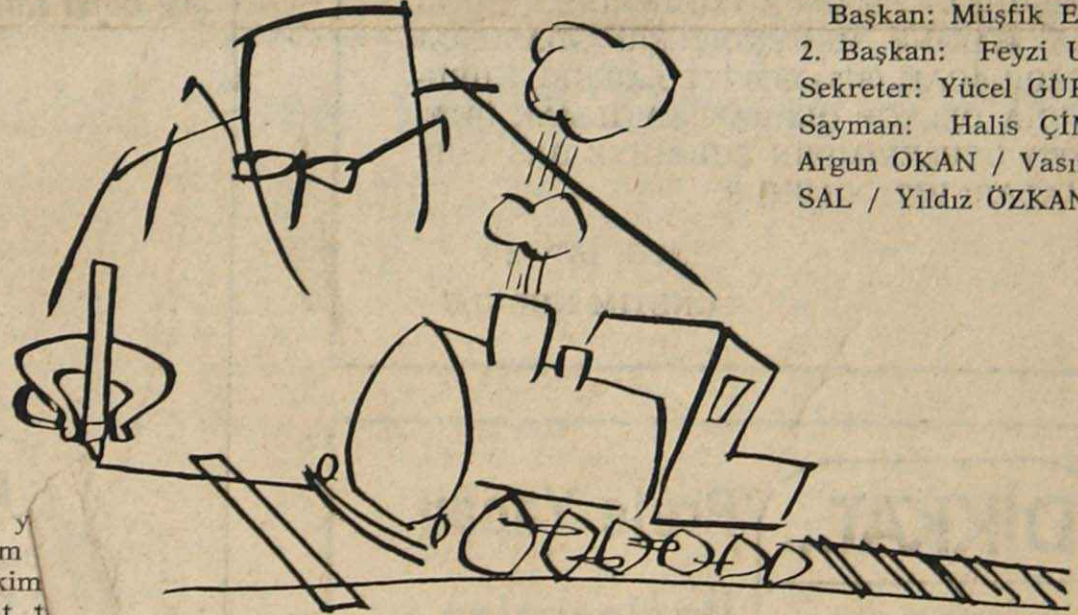
Başkan: Yüksel BİRDAL Başkan Yrd.: Selçuk ESEN Sekreter: Yavuz ÇİZMECİ Sayman: Karabey KALKAN Üye: Gönül TAYLAN / Üye: Berkay GÜNAY / Üye: Ali Hikmet EROL

★ **KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ**

Başkan: Fevzi KOKU / Vahap A..i TURAN / Itır SAYIN / Ongur ONUR / Aydoğan GÜVENÇOĞLU

★ **MİMARLAR ODASI İSTANBUL ŞUBESİ**

Başkan: Müşfik EREM / 2. Başkan: Feyzi ULUS / Sekreter: Yücel GÜRSEL / Sayman: Halis ÇİMEN / Argun OKAN / Vasıf KÖKSAL / Yıldız ÖZKAN

y
ıem
tekim
bat t
öğretm
Töb-De
ve paha
lar düz
'ar yapı

1975 Yılı Kam... ştırma Bilirkişi Listesi

(Geçen Sayıdan Devam)

TEKİRDAĞ İLİ İÇİN İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI 1975 YILI KAMULAŞTIRMA BİLİRKİŞİ LİSTESİ

Adı ve Soyadı :	Konut Adresi :	İş Adresi :
1) Cemil Turhan ATACAN	Namık Kemal Cad. TEKİRDAĞ	
2) Beytullah DEMR	Valikonağı Cad. Eskina Pasajı No. 8 TEKİRDAĞ	
3) Ülkü SAYIN		D.S.İ. XI. Bölge Md. EDİRNE
4) Mehmet KİBAR	Necati İşcen Cad. 4 Keşan/EDİRNE	Namazgâh Geçidi 2 Keşan/EDİRNE Tlf: 511
5) Süleyman ÖZNAL		D.S.İ. 114 Şube Baş Mühendisi İpsala/EDİRNE

SAKARYA İLİ İÇİN İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI 1975 YILI KAMULAŞTIRMA BİLİRKİŞİ LİSTESİ

1) A. Yavuz KEÇECİOĞLU	Fabrika Cad. Görgülü Apt. 44/1 ADAPAZARI Tlf: 2093	Karayolları Sakarya ve Civarı Köprüleri Kont. Şefi 17. Şube ADAPAZARI
2) Kemal ARAPOĞLU	Göl Mahallesi 30 SAPANCA	Çarşıiçi, Kemer Sokak 3 SAPANCA
3) Lütfü YURDAL		Sakarya Bay. Md. SAKARYA
4) Tuncer ŞENER		İl İmar Md. SAKARYA
5) Nurettin SOFUOĞLU		İstasyon Meydanı Verem Dispanseri Karşısı Nur Apt: 1/1 ADAPAZARI

İstanbul uluslararası zemin mekaniği ve temel mühendisliği konferansı düzenlendi

31 Mart - 2 Nisan 1975 tarihlerinde İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Konferans Salonunda bir Uluslararası Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği Konferansı düzenlenmiştir. Konferans bilim adamları ve meslekdaşlar arasında bilgi alışverişi sağlayacak ve verimli görüşmeler yapılmasına yol açacaktır.

Konferansı izleyen günlerde İstanbul'da Uluslararası Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği Derneği Yönetim Kurulu da toplanacağı için Konferansa bir çok ülkenin önde gelen bilim adamı ve mühendislerinin katılması beklenmektedir.

Konferansın dili «İngilizce» dir.

Program şöyle saptanmıştır:

31 Mart, Pazartesi

10.00-17.00	Kayıt ve Konferansla ilgili belgelerin dağıtımı, İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Konferans Salonu.
14.30	Şehir Turu
19.30	Kokteyl

1 Nisan, Salı

09.00-10.00	Kayıt ve Konferansla ilgili belgelerin dağıtımı
10.00-10.30	Açılış Oturumu
11.00-12.00	Konu 1 (Zeminlerin Mühendislik Özellikleri Davranışı)
15.00-18.30	Konu 1 (Devam)

2 Nisan, Çarşamba

10.00-13.00	Konu 2 (Zeminlerin Arazideki Davranışına İlişkin Tecrübeler)
15.00-18.30	Konu 3 (Geoteknikte Analiz ve Tasarlama)
20.00	Kapanış Yemeği

Konferans ödentisi (Konferans zabıtları dahil) 200.— Liradır.

İlgilenen üyelerimiz için yazışma adresini veriyoruz:

Dr. E. Toğrol

Zemin Mekaniği Araştırma Kurumu

Deprem Mühendisliği Konferansı İstanbul Teknik Üniversitesinde Toplanacak

5 nci Avrupa Deprem Mühendisliği Konferansının 22-25 Eylül 1975 tarihleri arasında, İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi salonlarında yapılacaktır.

Uluslararası Deprem Mühendisliği Birliğinin bir kolu olarak yürütülen Avrupa Deprem Mühendisliği Komitesinin tertiplediği konferansların 5 ncisi olan bu konferans, ilk 4 konferansdan daha farklı ve geniş bir katılma oranı ile tamamen uluslararası bir nitelik kazanmıştır.

Gerçekten Avrupa dışı memleketlerden; Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya ile diğer dünya devletlerine ilâveten Birliğe bağlı Avrupa devletlerinden de bugüne kadar gönderilen tebliğlerin toplamı 190'ı aşmış bulunmaktadır. Bu miktarın memleketimizden gönderilen tebliğlerle 210'u kolayca geçeceği tahmin edilmektedir.

1972 yılında Londra'da toplanan aynı nitelikteki konferansa sunulan tebliğlerin 45 adet olduğu hatırlanırsa, ülkemizde yapılacak bu konferansa verilen önem hakkında gerçek bir fikre sahip olunabilir.

Ocak 1975 başlarında yayınlanan ikinci duyuru ile, konferans hazırlıklarının Danışma Komitesi, Organizasyon Komitesi ve Teknik Komite gibi üç ayrı komitenin işbirliği ile yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

Memleketimize ve özellikle memleketimizin inşaat mühendisliği mesleğine büyük yararlar sağlıyacağına inandığımız Deprem Mühendisliği Konferansına katılmalarını bütün meslekdaşlarımıza tavsiye ederiz.

Daha fazla bilgi almak üzere birinci ve ikinci duyuruları isteyenlerin;

Deprem Araştırma Enstitüsü Başkanlığı

Konur Sokak No. 4/2

Yenişehir - Ankara

adresine veya Odamız İstanbul Şubesi merkezine başvurmalarını önemle bildiririz.

DUYURU

28 ŞUBAT - 2 MART TARİHLERİNDE ANKARA MAKİNE MÜHENDİSLERİ ODASI'NDA YAPILACAK 1975 - 1976 İ.M.O. GENEL KURULUNA DELEGE OLARAK KATILMAK İSTEYEN ÜYELERİMİZİN ŞUBEMİZE BAŞ VURMALARI RİCA OLUNUR.

İ.M.O. İST. ŞB.
YÖNETİM KURULU

DİKKAT... DİKKAT... DİKKAT...

Proje Yapan Üyelerimize DUYURU

1 ŞUBAT 1975 TARİHİNDEN İTİBAREN PROJELER VİZE EDİLİRKEN ZELZELE HESAPLARINDA EN AZ MUTO METODU ARANACAKTIR. ÜYELERİMİZ DAHA EVVEL HESAPLARINI YAPMAYA BAŞLADIKLARI PROJELERİN İLÇE, PAFTA, ADA, PARSELLERİNİ BELGE MÜHENDİSLİĞİNE KAYDETTİRMELİDİRLER.

YÖNETİM KURULU

TEKNİK GÜÇ

● 15 günde bir çıkar ● İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN YAYIN ORGANIDIR ● İSTANBUL ŞUBESİ TARAFINDAN YAYINLANIR ● Sahibi İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Adına: ERTUĞRUL TIĞLAY ● Yazı İşleri Müdürü: METE AKALIN ● Teknik Sekreter: ERHAN GÖMÜÇ ● Adres: Halâskârâgazi Cad. No. 35/1 HARBİYE - İSTANBUL ● Tel: 48 36 42 - 47 96 57 ● Dizgi - Baskı: DİZERKONCA MATBAASI ● Tel: 27 79 86 ● Yıllık Abone Bedeli: 150 T.L. ● Öğrencilere: 50 T.L. ● BÜTÜN ÜYELERE PARASIZ GÖNDERİLİR ● Basılış Tarihi : 14 Şubat 1975